

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma / Kasvatus- ja perhetyö

Emmi Stengård

KARTOITUS AVOINTEN VARHAISKASVATUSPALVELUJEN JA VUORO-
HOIDON TARPEESTA LOVIISASSA

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaali- ja terveysala

STENGÅRD, EMMI

Kartoitus avointen varhaiskasvatuspalvelujen ja vuorohoidon tarpeesta Loviisassa

Opinnäytetyö

61 sivua + 9 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Miia Heikkinen

Toimeksiantaja

Loviisan päivähoidon päällikkö Ilse Forssell

Elokuu 2010

Avainsanat

varhaiskasvatus, avoin varhaiskasvatus, vuorohoito, kvantitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Loviisan alueella asuvien perheiden tarvetta ja kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin ja vuorohoitoon. Opinnäytetyöhön sisältyneellä tutkimuksella kartoitettiin, millä alueilla tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin on, mitkä avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot perheitä erityisesti kiinnostavat sekä miten usein perheet ovat halukkaita avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin osallistumaan. Tutkimuksella kartoitettiin myös, miten usein ja milloin perheillä on tarvetta vuorohoitoon.

Tutkimus oli luonteeltaan kvantitatiivinen. Opinnäytetyön tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeilla helmikuun 2010 aikana loviisalaisilta perheiltä, joissa oli varhaiskasvatusikäisiä lapsia. Osa kyselyistä postitettiin suoraan perheille, osa jaettiin päivähoitopaikkojen kautta. Kysely jaettiin kaikkiaan 563 perheelle. Vastausprosentiksi saatiin 39,8 %.

Tutkimustulokset osoittavat, että Loviisan alueella asuvilla perheillä on tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin selvästi nykyistä tarjontaa enemmän. Tutkimustuloksista ilmeni myös perheiden kokemus avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarpeellisuudesta sekä tarjolla olevien palvelujen läheisyyden tärkeys suhteessa omaan kotiin. Palveluja toivottiin tarjolle myös muille alueille, kuin millä niitä nyt on saatavilla.

Tutkimustuloksista ilmeni, että Loviisan alueen perheillä on tarvetta myös vuorohoitoon. Vuorohoidon tarve näyttäisi lisääntyvän lähitulevaisuudessa. Uudessa Loviisan kaupungissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että vuorohoitoa on tarjolla kaikille sitä tarvitseville perheille.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Care

STENGÅRD, EMMI

Survey of the Need of Open Early Childhood Education
Services and Shift Care in the City of Loviisa

Bachelor's Thesis

61 pages + 9 pages of appendices

Supervisor

Miia Heikkinen, Senior Lecturer

Commissioned by

Ilse Forssell, The Manager of Day Care in Loviisa

August 2010

Keywords

early childhood education, open early childhood education,
shift care, quantitative study

The aim of the study was to examine the need and interest of open early childhood education services and shift care in the families who live in the area of Loviisa. The study tried to find out in which areas there is need for early childhood education services, what kind of forms the families are interested in and how often do they want to take part in open early childhood education services. The aim was also to find out how often and when do families have need for shift care.

The study was quantitative as its character. The study material was collected by questionnaires from families who had children in the age of early childhood education and who lived in Loviisa during the February 2010. Some of the questionnaires were posted directly to families and some were delivered from the day care centers. The questionnaires were delivered to 563 families.

The results of the study showed that families have much more need of open early childhood education services than it was available now. It was also obvious that families considered open early childhood education services necessary, and they also considered it important that the services are offered near families' homes. Families also wished that open early childhood education services would be available also in other areas of the city and not just there where they are offered now.

The results of the study showed that families have also the need of shift care, and the need of that seems to increase in the near future. In the new city of Loviisa they should pay more attention to that all families who have the need of shift care would have an opportunity to get it.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	YHTEISKUNNAN JA PERHERAKENTEIDEN MUUTOKSET	7
	2.1 Perhe muutoksessa	7
	2.2 Päivähoitotarpeen synnystä tähän päivään ja tulevaisuuden haasteisiin	9
	2.3 Loviisalainen lapsiperhe	12
3	VARHAISKASVATUS	13
	3.1 Mitä varhaiskasvatus on?	13
	3.2 Varhaiskasvatusta ohjaavat periaatteet ja asiakirjat	14
	3.3 Varhaiskasvatuspalvelut	17
	3.4 Varhaiskasvatuspalvelut Loviisassa	18
4	AVOIN VARHAISKASVATUS	19
	4.1 Avoimen varhaiskasvatuksen historiaa	20
	4.2 Avoin varhaiskasvatus tänä päivänä	21
	4.3 Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot	24
	4.4 Avoin varhaiskasvatuspalvelut Loviisassa	25
5	VUOROHOITO	27
	5.1 Iltaisin, öisin ja viikonloppuisin järjestettävä lasten päivähoito	27
	5.2 Vuorohoito Loviisassa	29
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	29
	6.1 Tutkimuskysymykset	29
	6.2 Aineiston kerääminen ja analyysi	29
7	TUTKIMUSTULOKSET	31
	7.1 Vastaajien taustatiedot	32
	7.2 Avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarve	33
	7.3 Kiinnostus Treffiksessä käymiseen	36

7.4	Kiinnostus lähialueella tarjottaviin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin	38
7.5	Avointen varhaiskasvatuspalvelujen käyttäminen	39
7.6	Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot	41
7.7	Kehittämisehdotuksia avoimeen varhaiskasvatustoimintaan liittyen	42
7.8	Vuorohoidon tarve	43
7.9	Vuorohoitoa tarvitsevat lapset	44
7.10	Iltahoidon tarve	45
7.11	Yöhoidon tarve	48
7.12	Viikonloppuhoidon tarve	49
7.13	Vuorohoitoa tarvitsevien kiinnostus avoimeen varhaiskasvatustoimintaan	50
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	51
9	POHDINTA	54
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	
	Liite 1. Saatekirje	
	Liite 2. Kyselylomake	
	Liite 3. Taulukko avointen varhaiskasvatuspalveluiden tarpeesta	
	Liite 4. Taulukko vuorohoidon tarpeesta	
	Liite 5. Taulukko vuorohoidon ja avointen varhaiskasvatuspalveluiden tarpeesta	

1 JOHDANTO

Liljendalin, Loviisan, Pernajan ja Ruotsinpyhtään valtuustot päättivät 11.6.2008 liittymisestä yhdeksi uudeksi Loviisa-nimiseksi kaupungiksi. Valtioneuvostolle osoitettu esitys Loviisan seudun neljän kunnan yhdistymisestä jätettiin 24.6.2008 valtiovarainministeriön kuntaosastolle. Liljendalin, Loviisan, Pernajan ja Ruotsinpyhtään kunnanhallitusten puheenjohtajat ja kunnanjohtajat allekirjoittivat 4.8.2008 uuden Loviisan kaupungin yhdistymissopimuksen. Uusi Loviisan kaupunki aloitti toimintansa 1.1.2010. (Loviisa 2010.)

Kuntien yhdistymisen myötä varhaiskasvatuksen ja päivähoidon alueella oli uudessa Loviisan kaupungissa paljon asioita, jotka vaativat kartoittamista, yhtenäistämistä ja kehittämistä. Suunnitelmissa oli avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen kartoittaminen, sillä uudessa kaupungissa haluttiin erityisesti avointa varhaiskasvatustoimintaa kehittää ja mahdollisesti laajentaa myös Loviisan keskustan ulkopuolelle. Lisäksi suunniteltiin myös vuorohoitotarpeen kartoittamista.

Otin yhteyttä uuden Loviisan kaupungin tulevaan päivähoidon ja varhaiskasvatuksen päällikköön Ilse Forssellin syksyllä 2009 kysyäkseni häneltä aiheita opinnäytetyölleni varhaiskasvatuksen alueelta. Minulla oli toiveena löytää opinnäytetyön aihe, joka koskisi nimenomaan Loviisan aluetta ja liittyisi varhaiskasvatukseen. Hän ehdottikin minulle aiheeksi kartoituksen tekemistä perheiden tarpeista ja kiinnostuksesta avoimeen päivähoidon. Tarkemman keskustelun myötä päätimme kartoittaa samalla kertaa myös vuorohoidon tarpeen alueella. Opinnäytetyöni aiheeksi muodostui kartoitus avointen varhaiskasvatuspalvelujen ja vuorohoidon tarpeesta uuden kuntaliitoksen myötä muodostuneen Loviisan kaupungin alueella. Alusta alkaen oli tarkoitus, että opinnäytetyöni toimisi pohjana avointen varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiselle alueella.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää; onko Loviisan alueella asuvilla perheillä tarvetta ja kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin ja millä alueilla tarvetta erityisesti on. Selvitettävänä oli myös se, onko vanhemmilla halua ja mahdollisuuksia tulla lapsineen Loviisan keskustaan avointen varhaiskasvatuspalveluiden pariin vai ovatko he kiinnostuneita käyttämään palveluita vain, mikäli palveluita on tarjolla lähempänä heitä. Lisäksi selvitettiin, mitkä avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot perheitä

erityisesti kiinnostavat ja miten usein perheet ovat halukkaita avoimiin varhaiskasvatustaluuhiin osallistumaan.

Tutkimuksen tavoitteena oli lisäksi selvittää, onko Loviisan alueella asuvilla perheillä tarvetta vuorohoitoon, ja jos on niin miten usein ja milloin, sekä vastaako tarjolla olevien vuorohoitopaikkojen määrä asukkaiden tarpeita. Jotta saataisiin mahdollisimman todenmukainen ja luotettava kuva sekä avoimen varhaiskasvatuksen että vuorohoidon tarpeesta koko uuden Loviisan kaupungin alueella, otettiin tutkimukseen mukaan kaikki alueen perheet, joissa oli varhaiskasvatusikäisiä lapsia.

Etenkin vuorohoidon järjestäminen on viime aikoina ollut Loviisassa laajasti esillä, ja vuorohoidon todellisesta tarpeesta on käyty keskustelua. Vuorohoidon tarvetta on pyritty Loviisassa kartoittamaan aiemminkin erinäisissä yhteyksissä osalta perheistä, mutta kattavaa kyselyä aiheesta ei ole tehty. Aiempien kyselyiden mukaan tarvetta vuorohoidolle olisi nykyistä tarjontaa enemmän.

Kuntaliitoksessa muodostuneessa uudessa Loviisan kaupungissa asukkaita oli 30.4.2010 yhteensä 15 622. Kunta on kaksikielinen, ja 43 % asukkaista on ruotsinkielisiä. Kunnan maapinta-ala on 819 km². (Loviisan kaupunki, Loviisa-tietoa.) Kuntien yhdistymisen yhteydessä ennen Ruotsinpyhtäeseen kuulunut Haavisto-Vastilan alue liitettiin Pyhtään kuntaan (Loviisa 2010).

2 YHTEISKUNNAN JA PERHERAKENTEIDEN MUUTOKSET

2.1 Perhe muutoksessa

Vielä 1800-luvulla Suomi oli maatalousvaltainen maa, ja suuri enemmistö väestöstä eli täysin maatalouselinkeinon varassa. Samassa taloudessa asui lähes aina vähintään kolme sukupolvea, ja niiden ajateltiin yhdessä muodostavan perheen. Toisinaan perheeseen laskettiin mukaan myös muita sukulaisia ja palvelusväkeä. Lapsia oli paljon ja lapset nähtiin Jumalan lahjoina. Lapset auttoivat maatalon töissä ja osallistuivat myös pienempien sisarusten hoitoon. Miesten ja naisten välillä vallitsi selvä työnjako, mikä heijastui myös lasten kasvatukseen. Kotitalouteen ja lasten hoitoon liittyvät työt kuuluivat pääsääntöisesti äidille. (Jokinen & Saaristo 2006, 76–77; Ojala 1993, 159–161; Välimäki 1999, 40.)

1800-luvun lopulla maatalousyhteiskunta alkoi muuttua teollistumisen ja lisääntyneen palkkatyön myötä. Teollistuminen sai aikaan muuttoliikkeen maalta kaupunkeihin ja sen myötä kaupungistumisen. (Jokinen & Saaristo 2006, 78–79.) Vähitellen myös perheet alkoivat muotoutua uudella tavalla. Yhä tyypillisempi perhemuoto oli ydinperhe, joka koostui vanhemmista ja heidän lapsistaan. Samoihin aikoihin myös perhekoot pienenevät, sillä perheen tehtävien vähenemisen myötä suuresta lapsikoosta ei katsottu enää olevan hyötyä. (Välimäki 1999, 43, 47.)

Ydinperhe oli vallitseva perhemuoto aina 1970-luvulle asti, josta lähtien perinteiset perhemallit ovat olleet vahvasti muutoksessa. Tänä päivänä lapsia hankitaan entistä vähemmän ja avioero otetaan entistä herkemmin. Vielä 1900-luvun alussa avioerot olivat harvinaisia. Niitä myönnettiin noin 200 vuodessa. 1930-luvulla avioliittoja purkautui keskimäärin 1 000 vuodessa, kun tänä päivänä avioerojen määrä on vuosittain noin 13 000 - 14 000. Toisaalta avioliittoja kuitenkin myös solmitaan entistä useammin. (Jokinen & Saaristo 2006, 193, 198, 200.)

Siviilisäädyn merkitys perheellistymisen ilmaisijana on kuitenkin heikentynyt viime vuosina. Avoliitot ovat yleistyneet ja perhemuodot suomalaisessa yhteiskunnassa moninaistuneet. Tänä päivänä monen sukupolven perheiden, suurperheiden ja ydinperheiden sijaan yhä tavallisempia ovat uusperheet, yksinhuoltajaperheet ja eri osoitteissa asuvat perheet. Viime vuosina myös samaa sukupuolta olevien puolisoitten perheet, sateenkaariperheet, ovat yleistyneet. Perheen määrittelyminen yleensäkin on osoittautunut ongelmalliseksi, sillä jokaisella on oma käsityksensä siitä, ketkä kuuluvat hänen perheeseensä. Yhä useammin perhe määritellään omien tunteiden ja kiintymyksen mukaan ”minun perheeksi”. Omaan perheeseen kuuluvat ne ihmiset, tai jopa eläimet, jotka kukin omaan perheeseensä haluaa sisällyttää. (Castrén 2007, 117–118; Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2009, 23.)

Tilastokeskuksen (2010) mukaan perheen muodostavat samassa taloudessa asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt sekä heidän lapsensa, isä tai äiti lapsineen sekä avio- tai avopuolisot, joilla ei ole lapsia. Yksinasuvaa ei luokitella perheeksi. Perheeseen ei lasketa kuuluvaksi myöskään isovanhempia. Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. (Tilastokeskus 2010.) Tilastokeskuksen määritelmän ulkopuolelle jää iso osa nykyistä suomalaista perhe-elämää (Castrén 2007, 118).

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli vuonna 2008 noin 1 444 000 perhettä. Lapsiperheitä oli noin 585 000. Lapsiperheiden määrä on vähentynyt jo useamman vuoden ajan vuosittain noin 2 000 perheellä. Samalla perheiden määrä kokonaisuudessaan on kasvanut vuosittain noin 5 000 - 6 000 perheellä. Lapsiperheiden yleisin perhemuoto oli vuonna 2008 edelleen avioparin perhe. Näitä perheitä oli 62 % kaikista lapsiperheistä. Avoparien muodostamia lapsiperheitä oli 18 % ja yksinhuoltajaäitien 17 % kaikista lapsiperheistä. Yksinhuoltajaisien muodostamia lapsiperheitä oli vain alle kolme prosenttia kaikista lapsiperheistä. (Tilastokeskus 2010.)

2.2 Päivähoidotarpeen synnystä tähän päivään ja tulevaisuuden haasteisiin

Maatalousyhteiskunnan aikaan lapset hoidettiin kotona, ja etenkin alle kouluikäisten lasten kasvatustavoista oli lähes yksinomaan äidillä. Isällä oli hyvin vähäinen osuus lasten hoidossa ja kasvatuksessa. Pienten lasten hoidossa äitiä auttoivat ne kotitalouden jäsenet, jotka eivät pystyneet osallistumaan muuhun työntekoon täysitehoisesti. Näitä olivat isovanhemmat ja vanhemmat sisarukset. Maatalousyhteiskunnan aikaan perhe huolehti kaikista ihmisen tarpeista. (Jokinen & Saaristo 2006, 76–77; Ojala 1993, 159–161; Välimäki 1999, 40.)

Teollistumisen myötä palkkatyö yleistyi ja myös naistyövoiman tarve lisääntyi. 1800-luvun puoliväliin sijoittuvat myös päivähoiton juuret. Naisten palkkatyön lisääntyessä syntyi tarve kodin ulkopuoliselle lasten hoidolle. (Karling, ym. 2009, 41.) Aina 1950-luvulle asti lapset hoidettiin kuitenkin pääsääntöisesti kotona isovanhempien, naapuriin, muiden sukulaisten tai kotiapulaisten avustuksella. Päivähoitopalveluihin joutui turvautumaan vain osa pienituloisemmista perheistä. (Anttonen 2003, 164.)

1960-luvulla päivähoiton tarve lähti kuitenkin nopeaan kasvuun naimisissa olevien naisten ja äitien työssäkäynnin nopean lisääntymisen vuoksi. Aluksi päivähoitopaikkoja ei ollut tarjolla kaikille sitä tarvitseville, mutta lasten päivähoitoa koskevan lain voimaantulon jälkeen vuonna 1973 päivähoitopaikkojen määrä lähti vahvaan kasvuun. Vuonna 1991 palkkatyössä olleiden äitien lapsista enää 29 % hoidettiin kotona. Kaikista alle kouluikäisistä lapsista kotona hoidettiin kuitenkin edelleen 62 %. (Anttonen 2003, 165–167; Välimäki 1999, 179–180.)

Viime vuosina yhteiskunnassamme on keskusteltu paljon valinnoista pienten lasten koti- ja päiväkotihoidon välillä. Tänä päivänä naisten ansiotyö on Suomessa yhä yleis-

tä, mutta niin on myös pienten lasten äitien kotiäitiyskin. (Anttonen 2003, 182.)

Vuonna 2005 kunnan järjestämässä päivähoitossa oli Suomessa arviolta 187 400 lasta eli noin puolet kaikista alle kouluikäisistä lapsista (Färkkilä, Kahiluoto & Kivistö 2006, 11–12). Kotihoidossa oli puolestaan noin kolmas osa kaikista alle kouluikäisistä lapsista (Anttonen 2003, 180).

Lasten päivähoiton kasvaneesta suosiosta huolimatta alle 3-vuotiaista lapsista selvästi suurin osa hoidetaan edelleen kotona (Kinnunen & Mauno 2002, 100). Lain mukaan kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on kuitenkin subjektiivinen oikeus päivähoidon. Jos vanhempi päättää hoitaa lastaan kotona, on vanhempi oikeutettu kotihoidon tukeen. Lasten kotihoidon tuen käyttöönotto vuonna 1985 onkin ollut merkittävin vaikuttaja pienten lasten kotihoidon kasvavaan suosioon. Myös kuntakohtaiset kotihoidon tuen kuntalisät kotona alle 3-vuotiaista lastaan hoitaville perheille ovat tukeneet kaikkein pienimpien lasten hoitojärjestelyjen siirtymistä enenevässä määrin kotihoidon tuen piiriin. Näin kunnat ovat myös säästäneet päivähoitopaikoissa. (Anttonen 2003, 159, 175–176; Miettunen 2008, 9.)

Silti vielä tänäkin päivänä puhutaan siitä, ettei lasten kotihoito vielääkään ole taloudellisesti tarpeeksi tuettu hoitomuoto, sillä kaikilla perheillä ei edelleenkään ole todellista mahdollisuutta jäädä kotiin hoitamaan lapsiaan. Yhä edelleen moni perhe joutuu valitsemaan kotihoidon sijaan vanhempien kokopäivätyön. Päivähoidon näkökulmasta tämä on edellyttänyt etenkin kokopäivähoitopaikkojen määrän lisäämistä lasten päivähoitossa. (Kinnunen & Mauno 2002, 112.)

Tämän päivän perheiden haasteeksi on muodostunut työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen. Ongelmia työn ja perheen yhteensovittamiselle aiheuttavat muun muassa työaikojen joustamattomuus ja työaikojen lyhentämisen vaikeus monilla aloilla sekä työelämän vaatimusten jatkuva kasvu. Käytännössä pienten lasten äidin on täytynyt valita kokopäiväisen ansiotyön ja kokopäiväisen kotiäitiyden väliltä. Osa-aikatyö ja lyhennetty työaika eivät Suomessa ole olleet kovinkaan käytettyjä vaihtoehtoja. (Anttonen 2003, 183.)

Lisää haasteita työn ja perheen yhteensovittamiselle tuovat myös muuttuneet perhemuodot. Kahden vanhemman ydinperheiden sijaan yhä tavallisempia ovat muun muassa yksinhuoltajaperheet, joissa työn ja perheen yhteensovittamista joudutaan pohtimaan eri tavalla kuin kahden huoltajan perheessä. Erilaisten perheiden tarpeisiin ei ole

suhtauduttu yhtä vakavasti. Perhe on myös mielletty usein vain naisten asiaksi, ja lasten hoidon järjestäminen naisten ongelmaksi. (Kivimäki 2003, 190.) Molempia vanhempia varten luotuja työn ja perheen yhteensovittamista helpottavia lastenhoitojärjestelmiä käyttävät pääosin naiset. Miehet eivät juuri ole lyhentäneet työaikoja lasten ollessa pieniä saati jääneet hoitovapaalle lapsia hoitamaan. (Piensoho 2006, 10).

Viime vuosina työnteon tahti on kiihtynyt entisestään ja työ vie yhä enemmän aikaa. Tämän päivän työkuulttuuri on myös synnyttänyt lasten vuorohoidon tarpeen. Vanhempien työajat ovat usein epäsäännöllisiä ja vanhemmat ovat töissä usein myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin, ja tarvitsevat töissä ollessaan hoitoa lapsilleen. Isovanhemmat hoitavat lapsia yhä harvemmin, sillä välimatkat ovat pidentyneet ja toisaalta myös isovanhemmat ovat yhä useammin edelleen itsekin työelämässä. (Kinnunen & Mauno 2002, 112; Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 16.)

Haasteeksi on muodostunut perheen yhteisen ajan väheneminen työnteon viedessä yhä enemmän aikaa, ja työn ja perheen välisen rajan muuttuminen yhä häilyvämmäksi (Kivimäki 2003, 191–193). Työstä on tullut myös henkisesti yhä rasittavampaa ja kiireisempää, ja kotona on yhä vaikeampi irrottautua työhön liittyvistä ajatuksista. Myös työn epävarmuus aiheuttaa paineita vanhemmille, ja tuo työn lähemmäs perhe-elämää. (Kivimäki 2003, 191–193; Rönkä, ym. 2009, 16.)

Työelämän ja muiden yhteiskunnan muutosten myötä myös haasteet päivähoitolle ovat lisääntyneet. Vanhemmat kokevat yhä enemmän epävarmuutta ja neuvottomuutta kasvattajina ja samalla lasten kasvatusvastuuta on siirretty yhä enemmän päivähoiton harteille. Monien perheiden sosiaaliset verkostot ovat harventuneet ja sen seurauksena vanhempien kokemat lasten kasvatusongelmat yleistyneet. Yhteydet sukupolvien välillä eivät ole enää yhtä kiinteät kuin ennen, ja tämän vuoksi tieto ei enää samalla tavalla siirry sukupolvilta toisille. Vanhemmat kaipaavat yhä enemmän tukea myös itselleen ja koko perheelle. (Leino 2006, 21, 23.)

Perheiden päivähoidon tarve ei tänä päivänä ole riippuvainen pelkästään vanhempien työssäkäynnistä. Päivähoidon tehtävänä on yhä enenevässä määrin myös tukea perheitä vaikeissa tilanteissa, pyrkiä ehkäisemään kasvatuksellisia, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia sekä toimia ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna. Nykypäivän yhteiskunnassa lapsiperheiden toimeentulon ja henkisen hyvinvoinnin kiristyessä päivähoidolla on yhä selkeämmin perheitä tukeva tehtävä. (Leino 2006, 23.)

Lapset ja vanhemmat elävät nykyisin aiempaa useammin vaikeissa tilanteissa. Erilaiset ongelmat ovat lisääntyneet, samoin perhemuodot muuttuneet ja perhetilanteet moninaistuneet. Perheiden ja perhetilanteiden moninaisuus, erilaiset kasvatuskäsitteet ja muuttuneet perhekäsitykset tuovat omat haasteensa myös päivähoitolle ja päivähoiton tehtävälle tukea vanhempia heidän kasvatustyössään. (Leino 2006, 23.)

Myös kotona lapsiaan hoitavat perheet tarvitsevat apua arkeensa yhä enemmän ja vanhemmat kasvatusvastuun jakajaa. Taloudellisen tuen lisäksi kotihoidon valinnoita tulisi tukea myös avoimen varhaiskasvatuksen palveluilla. Avoin varhaiskasvatus voi parhaimmillaan toimia vanhempien kaipaaman tuen antajana. Avoimille varhaiskasvatuspalveluille onkin riittänyt kysyntää viime vuosina. Tulevaisuudessa avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarve näyttäisi vain lisääntyvän kotihoidon kasvaneen suosion ja perheiden lisääntyneen tuen tarpeen myötä. Haasteena onkin palvelujen kehittäminen vastaamaan niiden kysyntää. (Varttua, Avoin varhaiskasvatus.)

2.3 Loviisalainen lapsiperhe

Kuntaliitoksessa muodostuneen uuden Loviisan kaupungin alueella oli vuonna 2008 yhteensä 721 perhettä, joissa oli alle 7-vuotiaita lapsia (Tilastokeskus 2010). Alle 7-vuotiaita lapsia oli näissä perheissä yhteensä 1 047. Lapsista 61,7 % oli kunnan kustantamassa päivähoitossa. Alle 3-vuotiaista lapsista vain 39,9 % oli kunnan kustantamassa päivähoitossa. (Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet.)

Loviisan kaupunki on tukenut lasten kotihoitoa vuoden 2010 alusta alkaen maksamalla kotihoidon tuen kuntalisää perheen jokaisesta alle 3-vuotiaasta lapsesta, jos lapset ovat kotihoidossa. Edellytyksenä kuntalisän maksamiselle on, että myös muut perheen alle kouluikäiset lapset ovat kotihoidossa. He voivat kuitenkin osallistua esikoulu- ja leikkitoimintaan. (Loviisan kaupunki, päivähoito.)

Loviisan päivähoitotilastot kuvastavat sitä, että käyttäjiä avoimille varhaiskasvatuspalveluille on alueella varsin runsaasti. Myös vuorohoidon tarvitsijoita on. Loviisassa tarve vuorohoidolle muodostuu suureksi osaksi siitä, että Loviisasta käydään paljon töissä Loviisan ulkopuolella, lähinnä pääkaupunkiseudulla, Kotkassa ja Porvoossa. Lisäksi Loviisassa on muutamia teollisuuden suuria työllistäjiä, kuten Fortumin Loviisan voimalaitos, sekä lukuisia pienempiä teollisuuden työllistäjiä, joissa osassa töitä tehdään myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Myös palvelualan ja sosiaali- ja terveystyö

alan yrityksiä on Loviisan alueella paljon, ja niistä suuressa osassa työ on vuorotyötä. (Iisalo 2009–2010, 70–72.)

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Mitä varhaiskasvatus on?

Nykyisen varhaiskasvatuksen määritelmän mukaan varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämäntilanteissa tapahtuvaa kasvatuksen ammattilaisten toteuttamaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista ja tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2006) mukaan tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ja yhteiskunnan tarjoamien varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on tukea lapsen kotikasvatusta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11; Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 9.)

Varhaiskasvatus on yhteiskunnan järjestämää, valvomaa ja tukemaa ja se koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta sekä yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen asema. Lähtökohtana varhaiskasvatuksessa on kasvatustieteelliseen, erityisesti varhaiskasvatukselliseen, mutta myös laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11; Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 9.)

Oleellista varhaiskasvatuksessa on lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien vuorovaikutus ja kasvatuksellinen kumppanuus. Puhutaan kasvatuskumppanuudesta, jolla tarkoitetaan vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Edellytyksenä tälle vuorovaikutukselliselle suhteelle on keskinäinen luottamus, tasa-arvoisuus ja toistensa kunnioittaminen. Kasvatuskumppanuuden perustana ovat lap-

sen tarpeet ja lapsen etu. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 9; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31.)

Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin varhaiskasvatustoiminta. Myös esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat. Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat alle kouluikäiset lapset sekä oppivelvollisuusikäiset lapset, jotka käyttävät varhaiskasvatuspalveluja. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11–12; Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 9.)

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena ja tärkeimpänä tavoitteena on lapsen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan. Lapsi kohdataan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ja hänen yksilöllisyytään kunnioitetaan, jolloin hän kokee olevansa tasa-arvoinen ja arvostettu. Varhaiskasvatuksessa pyritään opettamaan lapset suhtautumaan myönteisesti itseensä, toisiin ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja ympäristöön sekä huomioimaan muita ja välittämään toisista ihmisistä. Varhaiskasvatuksessa kasvattajan tehtävänä on luoda lapselle mahdollisuuksia ja riittävä turva omatoimisuuden kehittymiseen. Lasten hyvinvointia varhaiskasvatuksessa edistävät myös mahdollisimman pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 13, 15–16.)

3.2 Varhaiskasvatusta ohjaavat periaatteet ja asiakirjat

Suomalainen varhaiskasvatus perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen oikeuksien sopimukseen, Suomen perustuslakiin sekä muuhun kansalliseen lainsäädäntöön. Varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla asiakirjoilla. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 15; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 8.)

Vuonna 1989 YK:n yleiskokouksessa hyväksytty ja vuonna 1990 voimaan astunut lasten inhimillistä kasvua ja kehitystä turvaava Lapsen oikeuksien sopimus tuli laintasoisena säädöksenä Suomessa voimaan vuonna 1991. Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu pitkälti tähän sopimukseen. Keskeisimmäksi arvoksi Lapsen oike-

uksien sopimus nostaa lapsen ihmisarvon. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa sopimusvaltioita turvaamaan lapsille osuuden yhteiskunnan voimavaroista, oikeuden osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja yhteiskuntaelämään sekä oikeuden suojeluun ja huolenpitoon. Sopimuksessa painotetaan lapsen edun näkökulmaa kaikissa lasta koskevissa toiminnoissa. Lasten oikeuksien tulee toteutua koko lapsiväestön ja jokaisen lapsen elämässä. (Lapsen oikeuksien sopimus; Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 15; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 12.)

Perustuslain perusoikeussäännöksistä varhaiskasvatuksen toteuttamiselle keskeisiä oikeuksia ovat yhdenvertaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus, yksilön vapauden ja oikeuksien turvaaminen, uskonnonvapaus ja kielelliset ja kulttuuriset oikeudet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2006) on johdettu näistä oikeuksista lapsen oikeuksia konkretisoivat varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet. Näitä ovat lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin, turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen, turvattuun ja terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti, tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti, saada tarvitsemaansa erityistä tukea sekä oikeus omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen. (Suomen perustuslaki 1999; Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 15; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 12.)

Laki ja asetus lasten päivähoidosta määrittävät varhaiskasvatuksen toteuttamista ja kunnan velvollisuutta järjestää asukkailleen heidän tarvettaan vastaavat päivähoitopalvelut, joilla tässä yhteydessä tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on lain mukaan subjektiivinen oikeus päivähoitoon. Se tarkoittaa, että heillä on oikeus saada lapsensa kunnalliseen päivähoitoon tai vaihtoehtoisesti oikeus kotihoidon tai yksityisen hoidon tukeen, mikäli lapsen hoito on muulla tavoin järjestetty. (Asetus lasten päivähoidosta 1973; Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1996; Laki lasten päivähoidosta 1973.)

Asetus määrittää myös päiväkodissa tai perhepäivähoidossa hoidettavien lasten enimmäismäärää. Alle kolmevuotiaita lapsia voi yhtä hoitajaa kohden olla päiväkodissa hoidossa korkeintaan neljä ja yli kolmevuotiaita lapsia seitsemän tai 13, mikäli he ovat

osapäivähoidossa. Erityistä tukea tarvitsevat lapset on huomioitava lasten lukumäärässä tai vastaavasti hoitajien määrässä ellei heillä ole henkilökohtaista avustajaa. Laissa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista määritellään lastentarhanopettajien ja lähihoitajien kelpoisuus, eli se, ketkä ovat ammatillisesti kelpoisia työskentelemään varhaiskasvatuksen tehtävissä. (Asetus lasten päivähoidosta 1973; Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 2005.)

Varhaiskasvatustoiminnan kannalta keskeinen laki on myös laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Lain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä ja asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun. Laki sisältää keskeiset asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet sekä määrittelee sosiaalihuollon työntekijöitä sitovaa salassapito ja vaitiolovelvollisuutta. Myös varhaiskasvatuksen parissa vanhemmilta on aina kysyttävä lupa lapsen tai perheen tietojen luovuttamiseen kolmannelle taholle esimerkiksi neuvolaan. Poikkeuksen tekevät tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen on tarpeen lapsen edun vuoksi ja kun lapsen hoito ja kehitys ovat vaarantuneet, eli kun tietojen luovuttamiselle löytyy lastensuojelullinen peruste. Varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on lastensuojelulain mukaan velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuoltoon, mikäli he työssään ovat saaneet tietää lapsesta sellaisia asioita, jotka edellyttävät lastensuojelutarpeen selvittämistä. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000; Lastensuojelulaki 2007.)

Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset on sosiaali- ja terveysministeriön laatima asiakirja, joka sisältää yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Sen tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun kehittämistä. Tavoitteena on, että kaikissa lapsiperheiden palveluissa omaksutaan lapsi- ja perhelähtöiset varhaiskasvatuksen tavoitteet, toimintatavat ja yhteistyökäytännöt. Valtakunnallisten linjausten tavoitteena on lisäksi vaikuttaa siihen, että kunnissa laaditaan vastaavanlaisia linjauksia esimerkiksi osana kunnan lapsi- ja perhepoliittista strategiaa. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 7–8.)

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on laadittu varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten pohjalta, ja ne ohjaavat valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun toteuttamista sekä kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien

laatimista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sisällöllistä kehittämistä sekä luoda edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen periaatteita. Lisäksi tavoitteena on lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa sekä moniammatillista yhteistyötä lasta ja perhettä tukevien palveluiden kesken. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 7.)

Lisäksi varhaiskasvatustoimintaa ohjaavat kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat, joista ilmenevät kuntakohtaiset varhaiskasvatuksen järjestämisen keskeiset periaatteet, kehittämisen painopisteet ja kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä sekä kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, joka on rakennettu valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 9.)

Yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on vielä kunnan suunnitelmaakin yksityiskohtaisempi, ja siinä on kuvattu yksikön varhaiskasvatuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjessa. Jokaiselle lapselle laaditaan lisäksi henkilökohtainen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa, ja se ohjaa lapsen varhaiskasvatusta yksilökohtaisesti. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 9.)

3.3 Varhaiskasvatuspalvelut

Laki lasten päivähoidosta velvoittaa kuntia huolehtimaan siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti. Kunnan on huolehdittava myös siitä, että suomen-, ruotsin- ja saamenkielisille lapsille on tarjolla päivähoitoa heidän omalla äidinkielellään. Lain mukaan lapsen hoito voidaan järjestää joko päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. (Laki lasten päivähoidosta 1973.)

Päivähoitolain mukaan päiväkotihoidon järjestetään tätä tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi. Lapset voivat olla päiväkodissa joko osapäivä- tai kokopäivähoidossa. Päiväkoti voi olla auki myös ympärivuorokautisesti, jolloin se palvelee myös perheitä, joissa vanhemmilla on epäsäännöllinen työaika. Päiväkoti tai sen osa voidaan järjestää lasten erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeen perusteella erityispäiväkodiksi. Syksyllä 2005 Suomessa tehdyn lasten päivähoidon tilannekatsa-

uksen mukaan 71 % kunnan järjestämässä päivähoitossa olevista lapsista oli hoidossa päiväkodissa. Päiväkoti on selvästi suosituin päivähoitomuoto. (Färkkilä, ym. 2006, 13–14, 47; Laki lasten päivähoitosta 1973.)

Perhepäivähoito on pienissä ryhmissä järjestettävä kodinomainen päivähoitomuoto (Loviisan kaupunki, perhepäivähoito). Sitä voidaan järjestää perhepäivähoitajan kodissa, lapsen omassa kodissa tai ryhmäperhepäiväkodissa. Yksi perhepäivähoitaja voi kerrallaan hoitaa enimmillään neljää lasta perhepäivähoitajan omat alle kouluikäiset lapset mukaan lukien. Ryhmäperhepäivähoito on kodinomaisissa tiloissa toteutettavaa päivähoitoa, jossa kaksi hoitajaa voi hoitaa kerrallaan kahdeksaa lasta tai kolme hoitajaa enimmillään 12 lasta. Perhepäivähoitoa voidaan järjestää myös kolmiperhepäivähoitona, jolloin perhepäivähoitaja hoitaa kahden tai kolmen perheen lapsia vuorotellen kunkin lapsen kotona tai aina saman lapsen kotona. (Varttua, Perhepäivähoito.)

Päivähoitolain mukaan leikkitoimintaa tai muuta päivähoitotoimintaa voidaan järjestää tätä tarkoitusta varten varatussa paikassa (Laki lasten päivähoitosta 1973). Tänä päivänä leikkitoiminnan sijaan puhutaan yhä enemmän avoimesta päivähoitosta tai avoimesta varhaiskasvatuksesta. Avoin päivähoito on tarkoitettu pääsääntöisesti kotihoidossa oleville lapsille tai lapsille, joiden hoidon tarve on hyvin vähäistä. Avointa päivähoitoa tarjotaan monin eri toimintamuodoin ja toiminta vaihtelee paljon kunnittain. (Alila & Portell 2008, 12; Avoimen varhaiskasvatustoiminnan edistäminen.)

Kuntien lisäksi varhaiskasvatuspalveluja tuottavat järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat. Toimintamuodot ovat pääsääntöisesti samoja järjestäjästä riippumatta. Etenkin avoimet varhaiskasvatuspalvelut ovat usein seurakuntien tai järjestöjen tuottamia. (Alila & Portell 2008, 37.)

3.4 Varhaiskasvatuspalvelut Loviisassa

Loviisassa päivähoito toimii sivistystoimen alla. Kaupunki järjestää päivähoitoa päiväkodeissa, perhepäivähoitajien kodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa sekä avoimina varhaiskasvatuspalveluina. Kunnallista päivähoitotarjontaa täydentää yksityinen perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito, jota kunta tukee maksamalla yksityisen hoidon kuntalisää. (Loviisan kaupunki, päivähoito.)

Päiväkotihoitoa Loviisan kaupunki järjestää päiväkodeissa, joita on yhteensä 11. Kolme päiväkodeista on suomenkielisiä, yksi ruotsinkielinen ja loput seitsemän kaksikielisiä. (Loviisan kaupunki, päiväkodit.) Perhepäivähoitoa kaupunki tarjoaa 15 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan luona sekä viidessä ryhmäperhepäiväkodissa. Ryhmäperhepäiväkodeista yksi on suomenkielinen, kaksi ruotsinkielisiä ja kaksi kaksikielisiä. Lisäksi Loviisassa on kaksi yksityistä ryhmäperhepäiväkotia ja neljä yksityistä perhepäivähoitajaa, jotka hoitavat lapsia omassa kodissaan. (Loviisan kaupunki, perhepäivähoito.)

Avoimia varhaiskasvatuspalveluja kaupunki tarjoaa yhdessä avoimessa päiväkodissa Loviisan keskustassa. Lisäksi kaupunki tarjoaa leikkitoimintaa yli 3-vuotiaille lapsille Koskenkylässä. Kaupungin järjestämää avointa varhaiskasvatustoimintaa tukee seurakuntien ja Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämä avoin varhaiskasvatustoiminta. (Loviisan kaupunki, avoin päivähoito.)

Syksyllä 2002 tehdyn itäuusmaalaisten mielipiteitä hyvinvoinnistaan kartoittavan kyselyn mukaan loviisalaiset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä lasten päivähoitopalveluihin alueella. Itäuusmaalaisten mielestä lasten päivähoito vastaa kaikista sosiaalipalveluista kaikkein parhaiten kotitalouksien tarpeisiin. Tyytymättömyys päivähoidossa kohdistuu lähinnä siihen, että hoitopaikka on kaukana tai hoitopaikan saamista joutuu odottamaan. Lisäksi vuorotyössä olevien vanhempien on vaikea saada lapsiaan hoitoon. Suurimpia tyytyväisyyden aiheita olivat hyvä hoito, lasten viihtyminen ja hoitopaikan nopea saaminen läheltä kotia. (Eronen, Londén & Siltaniemi 2003, 24.)

4 AVOIN VARHAISKASVATUS

Avoim varhaiskasvatus on muun päivähoidon ohella toteutettua monipuolista palvelua ja toimintaa lapsiperheille. Se on tarkoitettu pääsääntöisesti kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen sekä perhepäivähoitajille lapsiryhmineen. (Avoimen varhaiskasvatustoiminnan edistäminen.) Avointa varhaiskasvatusta on kutsuttu 1970-luvun alusta yleisesti leikkitoiminnaksi. Yleiskäsite avoin varhaiskasvatus on otettu laajemmin käyttöön vasta 2000-luvulla. Vuonna 1984 leikkitoiminnan muodoiksi määriteltiin leikkipuistot, leikkikerhot, leikkivälinelainaamot sekä avoimet päiväkodit. Vielä tänäkään päivänä avoimen varhaiskasvatuksen määrittely ei ole yksinkertaista, sillä sen toimintamuodot ja määritelmät vaihtelevat alueellisesti ja kunnallisesti. Eroja määrittelyihin on tuonut avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa alusta asti tavoitteena

ollut paikallisten tarpeiden huomioon ottaminen. Lisäksi avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimintamuotojen määrä on tänä päivänä suuri ja määrittelemätön. (Alila & Portell 2008, 12.)

4.1 Avoimen varhaiskasvatuksen historiaa

Leikkitoiminnalla on varsin pitkät juuret Suomen päivähoiton historiassa. Jo 1800-luvun loppuvuosina suunniteltiin leikkipuistotoimintaa täydentämään varsinaista päivähoitoa. Taustalla oli huoli etenkin työläiskaupunginosien lasten heikoista mahdollisuuksista ulkoilla turvallisesti raittiissa ulkoilmassa. (Välimäki 1999, 161.)

Ohjattu leikkikenttätoiminta alkoi ensimmäisen kerran vuonna 1914, kun Suomen voimisteluoopettajainliitto aloitti kesäleikkipuistotoiminnan Helsingissä yli 4-vuotiaille lapsille. Tarjolla oli sekä ohjattua että vapaata toimintaa. Jo alusta alkaen leikkipuistotoiminnan perusideana oli huomioida käyttäjien tarpeet ja paikallisuus toiminnan suunnittelussa, mikä johti siihen; että leikkipuistotoiminta muotoutui hyvin erilaiseksi eri puolilla Suomea. Vuonna 1951 leikkipuistotoiminta muuttui ympärivuotiseksi. (Alila & Portell 2008, 15; Karling, ym. 2009, 45.)

Vuonna 1943 syntyi yksityinen lasten ulkoiluttaja- ja puistotätitoiminta Helsingissä Työvalmius-yhdistyksen toimesta tarkoituksena auttaa pienten lasten äitejä lastenhoitossa. Puistotätitoiminta keskittyi kaupungin puistoihin, joihin lapset saattoi jättää hoitoon 2–3 tunniksi. Sateisella ilmalla työvalmiusnaiset ylläpitivät ”lastensäilytysasemia”, joissa saattoi yhtä aikaa olla yli sata lasta. Puistotätitoiminta kukoisti erityisesti 1960- ja 1970-luvuilla. (Alila & Portell 2008, 15.)

Kerhotoiminta sai alkunsa jo 1700-luvulla, jolloin ensimmäiset leikkikoulut perustettiin. Leikkikoulut yleistyivät Suomessa kuitenkin vasta 1960-luvulla. Vuonna 1972 Mannerheimin Lastensuojeluliitolla oli jo 170 leikkikoulua. Syynä tähän oli päivähoitomahdollisuuksien vähyys ja lisääntynyt tarve. (Alila & Portell 2008, 16; Välimäki 1999, 163.) Jo 1920–1940-luvuilla Mannerheimin Lastensuojeluliitolla oli erilaista tyttö- ja poikakerhotoimintaa, uimakouluja, maatalouskerhoja ja askartelukerhoja. 1950-luvulla perustettiin myös vanhemmille suunnattuja kasvatuskerhoja. (Alila & Portell 2008, 16.)

Myös seurakunnan päiväkerhotoiminta lapsille alkoi 1940-luvulla. Säännölliseksi toiminnaksi se muuttui vuonna 1971 ja laajeni myös perhe- ja äiti-lapsi-kerhoihin. Seurakunnan kerhojen tehtävänä oli lasten yksilöllisen kehityksen tukeminen, sosiaalisten taitojen harjaannuttaminen sekä uskonnollisen kasvatuksen antaminen. (Alila & Portell 2008, 16; Karling, ym. 2009, 46.)

Avoimet päiväkodit rantautuivat Suomeen 1970-luvun lopulla. Vuonna 1978 avattiin eri paikkakunnilla 11 ensimmäistä avointa päiväkotia. Vuoteen 1983 avoin päiväkotitoiminta oli Suomessa sosiaalihuollon koordinoimaa kokeilutoimintaa, kunnes se vuonna 1984 liitettiin osaksi leikkitoimintaa. Avointen päiväkotien tehtävänä oli kasvatuseuvonnan antaminen ja lapsiperheiden eristäytyneisyyden vähentäminen. (Alila & Portell 2008, 17.)

Leikkitoiminta yleistyi vuonna 1973 säädetyin päivähoitolain myötä. Vuonna 1975 leikkitoimintaa järjestettiin 739 toimipaikassa, kun jo vuonna 1980 paikkoja oli 1 598 ja vuonna 1986 jo 2 300 paikkaa. (Alila & Portell 2008, 17.) Hallituksen vuoden 1972 esityksen mukaan leikkitoiminta oli päiväkodin ja perhepäivähoidon ohella yksi päivähoito- ja perhepäivähoidon muodoista. Leikkitoiminta määriteltiin sisällä tai ulkona tapahtuvaksi lasten leikin ja toiminnan ohjaamiseksi ja valvonnaksi tätä varten varatussa paikassa. (Alila & Portell 2008, 13.)

Leikkitoiminta oli kasvava päivähoito- ja perhepäivähoidon toimintamuoto aina 1990-luvulle asti, jolloin kunnat lakkauttivat avointa varhaiskasvatustoimintaa voimakkaasti taloudellisista syistä. Lakkauttamiseen vaikutti myös subjektiivisen päivähoito-oikeuden voimaantulo 1990-luvulla, ja sitä seurannut lakisääteisten palvelujen tuottamiseen panostaminen. 2000-luvulla avointen varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen on jälleen lisääntynyt ja kuntia kannustetaan kehittämään päivähoito- ja varhaiskasvatuspalveluja yhä monimuotoisemmiksi. Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä korostetaan yhä enemmän perheiden tarpeiden huomioimista. Toiset kunnat ovatkin kartoittaneet asukkaidensa tarpeita toiminnan suunnittelua ja toteuttamista varten. Myös avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot ovat monipuolistuneet. (Alila & Portell 2008, 18.)

4.2 Avoin varhaiskasvatus tänä päivänä

Avoin varhaiskasvatustoiminta on kuntien, seurakuntien, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien muun päivähoito- ja perhepäivähoidon ohella tarjoamaa palvelua lapsiperheille. Se on tar-

koitettu pääsääntöisesti kotihoidossa oleville tai vähän päivähoitoa tarvitseville lapsille ja heidän vanhemmilleen sekä perhepäivähoitajille lapsiryhmineen. Toiminta voi olla joko maksullista tai maksutonta. Avointa varhaiskasvatustoimintaa järjestetään niin lapsille kuin lapsille ja aikuisille yhdessä. Toiminnan sisällöissä painottuvat esimerkiksi musiikki, kädentaidot, ympäristökasvatus ja liikunta. Leikin osuus toiminnassa on keskeinen. (Alila & Portell 2008, 12, 14; Avoin varhaiskasvatus; Färkkilä, ym. 2006, 15.)

Lapselle avoimet varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat monipuolista ohjattua toimintaa, johon liittyy leikkejä ja oppimista sekä mahdollisuus tavata toisia lapsia ja saada uusia kavereita. Samalla lapsi pääsee harjoittelemaan vuorovaikutustaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Lisäksi avoimet varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lapselle elämyksiä, iloa, virkistystä ja erilaista ryhmätoimintaa. (Avoimen varhaiskasvatustoiminnan edistäminen; Varttua, Avoin varhaiskasvatus.)

Vanhemmille avoimet varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lyhytaikaista hoitoapua, sosiaalisia kontakteja sekä monipuolista ja virkistävää toimintaa yhdessä oman lapsen ja muiden lasten ja vanhempien kanssa. Ennen kaikkea avoimet varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat vanhemmille kuitenkin tukea lasten kasvatukseen ja vanhemmuuteen niin toisilta samassa tilanteessa olevilta perheiltä kuin kasvatuksen ammattilaisiltakin. Näin avoimet varhaiskasvatuspalvelut mahdollistavat myös osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset. (Avoimen varhaiskasvatustoiminnan edistäminen; Varttua, Avoin varhaiskasvatus.)

Eri palveluntuottajien järjestämässä avoimessa varhaiskasvatuksessa painottuvat hie- man eri asiat. Kuntien avoin varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, joka tarjoaa muun muassa avoimia päiväkoteja, kerho- ja leikkitoimintaa sekä leikkipuistoja ja perhekerhoja. Seurakuntien tarjoama avoin varhaiskasvatus puolestaan perustuu kirkon varhaiskasvatuksen perusteisiin, joissa painotetaan kristillistä kasvatusta. Seurakunnat tarjoavat muun muassa perhekerhoja, aikuinen-lapsikerhoja, avoimia kerhoja sekä päiväkerhoja. Järjestöt tarjoavat pääasiassa erilaisia leirejä, kerhoja, kahvilatoimintaa sekä erilaisia tapahtumia. (Varttua, Avoin varhaiskasvatus.)

Seurakuntien rooli avointen varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjänä on ollut ja on edelleen valtakunnallisesti vahva. Seurakunnat järjestävät avoimia varhaiskasvatuspalveluja lähes kaikissa Suomen kunnissa. Myös Mannerheimin Lastensuojeluliitolla on

vahva perinne avointen varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjänä. Se tarjoaa avoimia varhaiskasvatuspalveluja noin puolessa Suomen kunnista. (Alila & Portell 2008, 37.)

Avointa varhaiskasvatusta ohjaa sama päivähoidon lainsäädäntö kuin muutakin varhaiskasvatustoimintaa. Päivähoitolaissa ei kuitenkaan edelleenkään puhuta avoimesta varhaiskasvatuksesta vaan leikkitoiminnasta. Laissa todetaan, että leikkitoimintaa voidaan järjestää tätä tarkoitusta varten varatussa paikassa. Laissa ei millään tavalla ole määritelty tai velvoitettu avoimen varhaiskasvatuksen järjestämistä, vaan laissa todetaan, että kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Näin ollen kunnilla ei ole lain mukaan velvollisuutta järjestää avoimia varhaiskasvatuspalveluja. (Alila & Portell 2008, 12–13; Laki lasten päivähoitosta 1973.)

Syksyllä 2005 Suomessa tehdyn lasten päivähoidon tilannekatsauksen mukaan 46 % kyselyyn vastanneista 378 kunnasta kuitenkin järjesti avointa varhaiskasvatustoimintaa jossain muodossa (Färkkilä, ym. 2006, 15). Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2006 kunnallisen leikkitoiminnan piirissä oli Suomessa 21 126 lasta, eli 5,3 % Manner-Suomen kaikista 0–6-vuotiaista lapsista (Alila & Portell 2008, 26).

Vuonna 2008 julkaistun valtakunnallisen selvityksen ”Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007” tarkoituksena oli selvittää avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytilaa ja kehittämistarpeita. Tavoitteena oli tarkentaa avointen varhaiskasvatuspalvelujen eri toimintamuotojen nimikkeitä ja määritelmiä sekä sisältöä sekä myös yhtenäistää avoimen varhaiskasvatuksen määritelmää. Selvityksen tuottamaa tietoa on tarkoitus hyödyntää päivähoidon lainsäädännön uudistamisessa ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisessä. (Alila & Portell 2008, 11.)

Kyselyyn vastanneista 206 kunnasta puolet ilmoitti itse tarjoavansa avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Suurin syy, miksi kunta ei itse tarjoa avoimia varhaiskasvatuspalveluja, oli se, että niitä tuottaa kunnassa jokin muu taho. Kunnissa järjestettäviä avoimia varhaiskasvatuspalveluja olivat asukaspuisto, avoin päiväkot/-kerho, kerho, päiväkerho, lapsiparkki, leikkipuisto/-kenttä, perhekahvila, perhekerho, perheryhmä, perhekeskus ja puistotätitoiminta. (Alila & Portell 2008, 35, 37–38.)

”Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007” -selvityksessä selvitettiin myös avointen varhaiskasvatuspalvelujen riittävyyttä. Vastanneista 206 kunnasta 54 % ilmoitti, että palveluja on tarjolla riittämättömästi. Eniten puutetta avoimista varhaiskasvatuspalveluista oli suurissa kunnissa. 45 % vastanneista kunnista arveli avoimia varhaiskasvatuspalveluja lisäävän tulevaisuudessa. (Alila & Portell 2008, 44–45.)

4.3 Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotojen määrä tänä päivänä on suuri, ja määrittelemätön. Lisäksi tarjolla olevat toimintamuodot vaihtelevat suuresti alueellisesti ja kunnittain. (Alila & Portell 2008, 12.) Vuonna 2008 julkaistun valtakunnallisen selvityksen ”Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007” mukaan avointen varhaiskasvatuspalvelujen toimintamuodoista kuntien alueella järjestetään eniten kerhoja, päiväkerhoja, perhekerhoja ja -kahviloita. Seuraavaksi eniten on avoimia päiväkoteja ja avoimia kerhoja sekä leikkipuistoja ja leikkikenttiä. Lapsiparkkeja ja perheryhmiä järjestetään jonkin verran vähemmän ja asukaspuistoja, perhekeskuksia ja puistotätitoimintaa huomattavasti vähemmän. Tarjolla olevat toimintamuodot vaihtelevat myös järjestävän tahon mukaan. (Alila & Portell 2008, 38–39.)

”Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007” -selvityksen tavoitteena oli tarkentaa avointen varhaiskasvatuspalvelujen eri toimintamuotojen nimekkyyttä ja määritelmiä sekä sisältöä. (Alila & Portell 2008, 11.) Selvitysten tulosten pohjalta esitetään leikkitoiminta-käsitteen korvaamista täysin avoin varhaiskasvatus -käsitteellä. Lisäksi tehtiin ehdotus toimintamuotojen uudesta jaottelusta ja niiden määritelmistä. (Alila & Portell 2008, 69.)

Uusiksi toimintamuodoiksi esitetään varhaiskasvatuksen avointa toimintaa, varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa, varhaiskasvatuksen puistotoimintaa sekä muuta avointa varhaiskasvatustoimintaa. Toimintamuotoja voi olla sekä kunnan järjestämänä palveluna, että muiden palveluntuottajien järjestämänä. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta sisältäisi avoimen päiväkotitoiminnan sekä seurakuntien avoimen päiväkerhotoiminnan. Toiminnan tavoitteena olisi tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä mahdollistaa aikuisten vertaiskontaktit ja tukea vanhemmuutta. Lapset osallistuisivat toimintaan aina yhdessä aikuisen kanssa. Toimintaa voitaisiin järjestää myös päiväko-

tien yhteydessä omina ryhminään. Toiminta olisi pääsääntöisesti maksutonta, eikä siihen tarvitsisi ilmoittautua etukäteen. (Alila & Portell 2008, 71.)

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminnassa tuettaisiin lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Lapset osallistuisivat kerhotoimintaan ilman aikuista, ja toiminta voisi olla tietyille ikäryhmille kohdennettua. Varhaiskasvatuskerhon nimi voisi vaihdella sen mukaan, mitä osa-aluetta toiminnassa painotettaisiin. Kerhoihin ilmoituttaisiin etukäteen ja toiminta olisi maksullista. (Alila & Portell 2008, 71.)

Varhaiskasvatuksen puistotoiminta sisältäisi leikkikentät, leikki- ja asukaspuistot sekä puistotätitoiminnan. Puistotoiminta olisi ohjattua varhaiskasvatustoimintaa kaikenikäisille lapsille ulkona tai sisällä. Lapsi voisi osallistua toimintaan joko aikuisen kanssa tai ilman, ja toiminta olisi joko maksullista tai maksutonta. Muuta avointa varhaiskasvatusta olisivat esimerkiksi leikki- ja toimintavälinelainaamot. Lisäksi tähän ryhmään sisältyisivät tulevana vuosina mahdollisesti syntyvät uudet avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot, jotka eivät selkeästi kuuluisi mihinkään muuhun edellä mainittuun toimintamuotoon. Muut avoimet lapsi- ja perhepalvelut, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä tilapäinen hoito rajattaisiin pois avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodoista. (Alila & Portell 2008, 71–72.)

4.4 Avoimet varhaiskasvatuspalvelut Loviisassa

Avoimia varhaiskasvatuspalveluja Loviisan alueella järjestävät kaupunki, seurakunnat sekä Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Loviisan kaupunki tarjoaa avointa varhaiskasvatustoimintaa yhdessä avoimessa päiväkodissa Loviisan keskustassa. Loviisan avoimen päiväkodin Treffiksen toiminta on kaksikielistä ja maksutonta. Treffis kokoontuu maanantaista perjantaihin klo 9–13. Treffis toimii kohtaamispaikkana alle kouluikäisille kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen sekä perhepäivähoitajille lapsineen. Treffiksen tavoitteena on tarjota kontakteja, ohjattua ja vapaata toimintaa lapsille aikuisineen sekä vanhemmille vertaistukea ja mahdollisuuden verkostoitua. (Loviisan kaupunki, avoin päivähoito.)

Loviisan avoimella päiväkodilla Treffiksellä on sisätilat lähellä Loviisan keskustaa Määrilahden kaupunginosassa, mutta toimintaa järjestetään vuodenaikasta riippuen vaihtelevasti myös kaupungin liikuntatiloissa sekä leikkipuistoissa ja metsässä. (Loviisan kaupunki, avoin päivähoito.) Treffiksen toiminta on ollut aiemmin tarkoitettu

vain loviisalaisille kotihoidossa oleville lapsille, mutta kuntien yhdistymisen myötä toimintaa on tarjolla koko uuden Loviisan alueen lapsiperheille. (Treffiksen toimintapiiri on nyt koko uusi Loviisa 2010.)

Vuoden 2008 tilastojen mukaan Treffiksessä kävi päivittäin vajaa kymmenen aikuista ja noin 18 lasta. Kävijämäärä on ollut jatkuvasti kasvussa siitä lähtien, kun toiminta 15 vuotta sitten lähti käyntiin. (Treffis toiminut 15 vuotta. Avoin päiväkotitarjoaa seuraaja elämyksiä 2009.) Toiminnasta vastaa yksi lastentarhanopettaja ja yksi päivähoitaja. Lisäksi kaupunki tarjoaa leikkitoimintaa yli 3-vuotiaille lapsille Koskenkylässä kolme kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan. Leikkitoiminnasta vastaa yksi aikuinen, ja toimintaan osallistuu seitsemän lasta. (Loviisan kaupunki, avoin päivähoito.)

Loviisan suomalainen seurakunta järjestää avoimia varhaiskasvatuspalveluja perhekerhon muodossa kerran viikossa Valkon kirkolla sekä päiväkerhon muodossa 4–5-vuotiaille Loviisan keskustassa kaksi kertaa viikossa, 3–5-vuotiaille Valkossa kerran viikossa sekä 3-vuotiaille Loviisan keskustassa kerran viikossa (Loviisan suomalainen seurakunta). Loviisan ruotsalainen seurakunta järjestää aikuinen-lapsiryhmiä kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen kaksi kertaa viikossa Loviisan keskustassa sekä erilaisia puuhailtoja koko perheelle noin kerran kuukaudessa Valkossa (Loviisa svenska församling).

Liljendalin seurakunta järjestää aikuinen-lapsiryhmiä (AiLa) kaksi kertaa viikossa (Liljendals församling). Pernajan seurakunta järjestää aikuis-lapsi-kerhoja Koskenkylässä, Kuggomissa, Kirkonkylässä ja Isnäsissä kerran viikossa sekä kaksikielistä leikkitoimintaa 3–6-vuotiaille Isnäsissä (Pernajan seurakunta). Ruotsinpyhtään seurakunta järjestää pienten lasten päiväkerhoja Ruukissa, Tesjoella, Vastilassa ja Ruotsinkylässä kerran viikossa sekä äiti-lapsipiiriä Ruukissa ja Tesjoella kerran viikossa (Ruotsinpyhtään seurakunta). Lisäksi Mannerheimin lastensuojeluliiton Loviisan paikallisosasto järjestää puistotätitoimintaa kesäisin Loviisassa (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Loviisa).

5 VUOROHOITO

5.1 Iltaisin, öisin ja viikonloppuisin järjestettävä lasten päivähoito

Vuorohoidolla tarkoitetaan iltaisin, öisin ja viikonloppuisin tarjottavaa lasten päivähoitoa (Varttua, Vuorohoito). Vuorohoitoa järjestetään silloin, kun se on vanhempien työssäkäynnin tai opiskelun suhteen tarpeen. Pääsääntöisesti vuorohoitoa tarvitsevat perheet, joissa kummatkin vanhemmat tekevät vuorotyötä tai perheet, joissa vanhempien työaika on epäsäännöllinen. Vuorohoitoa voidaan järjestää eri tavoin kunnasta riippuen joko päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai ryhmäperhepäiväkodeissa. Vuorohoidon yhteydessä puhutaan usein iltahoidosta, yöhoidosta ja viikonloppuhoidosta. Iltahoidolla tarkoitetaan klo 18–22 välillä tarjottavaa hoitoa, yöhoidolla klo 22–6 välillä tarjottavaa hoitoa ja viikonloppuhoidolla lauantaille ja sunnuntaille ajoittuvaa päivä-, ilta- ja yöhoitoa. (Färkkilä, ym. 2006, 45.)

Päivähoitolaissa säädetään, että kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Päivähoitolaissa määrätään myös, että lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se tarjoaa lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan. Näiden säädösten perusteella kunnalla on velvollisuus järjestää vuorohoitoa, mikäli kunnassa on siihen tarvetta. Kunnille on kuitenkin jätetty vapaat kädet itse määrittellä tarjottavan vuorohoidon laajuus ja linjaukset. (Laki lasten päivähoitosta 1973.)

Työelämän muutosten myötä ilta-, yö- ja viikonloppuhoidon tarve yleistyi 1990-luvulla. Vuorohoidossa olevia päivähoitoikäisiä lapsia oli tammikuun 2001 lopussa yhteensä 13 065, mikä on 6,7 % kaikista päivähoitossa olevista lapsista. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 14, 28.) Syksyllä 2005 Suomessa tehdyn lasten päivähoitotilannekatsauksen mukaan kyselyyn vastanneissa 378 kunnassa vuorohoidon piirissä oli syyskuun 2005 lopussa lapsia yhteensä 12 804, eli keskimäärin 7 % kaikista kunnan järjestämässä päivähoitossa olevista lapsista. (Färkkilä, ym. 2006, 45.)

Vuorohoidon piirissä olevien lasten osuus oli suurempi pienissä ja keskisuurissa kunnissa kuin suurissa kunnissa. Suurin osa vuorohoidossa olevista lapsista oli hoidossa vaihtelevasti sekä iltaisin, öisin että viikonloppuisin. Yleisin vuorohoidon ajankohta

oli klo 18–22. Vain viikonloppuisin hoidossa oli noin 10 % vuorohoidon piirissä olevista lapsista, ja öisin hoidon tarve painottui noin 7 %:lla lapsista. (Färkkilä, ym. 2006, 45.)

Samana selvityksen mukaan vuorohoidon tarve on 33,6 %:ssa kyselyyn vastanneista kunnista selvästi suurempi kuin tarjonta. Pienissä kunnissa tilanne oli parempi kuin suurissa kunnissa, joista 60 %:ssa vuorohoidon tarve oli tarjontaa selvästi suurempi. Vuorohoitoa oli tarjolla täysin riittävästi vain 3,2 %:lla kunnista. Vuorohoitoa järjestetään eniten päiväkodeissa (66 %), mutta myös ryhmäperhepäiväkodeissa (23 %) ja perhepäivähoidossa (11 %). (Färkkilä, ym. 2006, 46–47.)

Tulevaisuudessa vuorohoidon tarve näyttäisi vain lisääntyvän työelämän muutosten myötä. Vanhempien entistä epäsäännöllisemmät työajat ja lasten vaihtelevat hoitoajat lisäävät myös vuorohoidon haasteita, ja muokkaavat palvelun tarvetta. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on erittäin tärkeää huomioida lasten vaihtelevat hoitoajat. Vuorohoidossa lasten päivästä on vaikeaa rakentaa tiettyyn rytmiin perustuvaa kokonaisuutta. Hoitovuoron aikana vaihtuva henkilöstö ja muuttuvat kaverit luovat erityishaasteita vuorohoidon toiminnan ennakoinnille, suunnittelulle ja järjestämiselle, henkilöstön osaamiselle sekä kasvatuskumppanuudelle. Vuorohoidossa on kiinnitettävä erityistä huomiota lasten hyvinvointiin, yhteistyöhön vanhempien kanssa sekä tiedonkulkuun henkilöstön kesken. Lisääntyneen vuorohoidon tarpeen sekä lisääntyneiden haasteiden myötä myös vuorohoitoon kaivattaisiin yleisesti valtakunnallista ohjeistusta koskien erityisesti ryhmäkokoja, tiloja ja välineitä, hoitomaksua ja subjektiivista oikeutta vuorohoitoon. (Palviainen 2007, 5; Varttua, Vuorohoito).

Lapsille vuorohoito on usein rankkaa vaihtelevista hoitoajoista, mahdollisista pitkistä hoitopäivistä ja jatkuvasti vaihtuvista työntekijöistä ja lapsiryhmän koostumuksesta johtuen. Vuorohoidossa on tärkeää huomioida jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja huolehtia lasten hyvinvoinnista. Oman leimansa vuorohoidolle luo se, että samaan aikaan päivästä tarpeet voivat eri lapsilla olla hyvin erilaiset johtuen eri hoitoajoista. Tärkeää on hyvä perushoito ja mahdollisuus rauhalliseen oloon ja lepoon sekä ajan antaminen lapselle. (Palviainen 2007, 16, 69–70.)

5.2 Vuorohoito Loviisassa

Loviisassa vuorohoitoa on tarjolla Koskenkylän päiväkodissa sekä kahdessa ryhmäperhepäiväkodissa, Hulivilissä ja Björnungarnassa, Loviisan keskustan alueella. Koskenkylän päiväkotitarjoaa tavallisen päivähoidon lisäksi myös ilta- ja viikonloppuhoitoa tarpeen mukaan. Hulivili ja Björnungarna tarjoavat päivähoitoa klo 19.30 asti illalla, Hulivili maanantaista perjantaihin ja Björnungarna maanantaista sunnuntaihin. Yöhoitoa ei Loviisan kaupungilla ole tällä hetkellä tarjolla lainkaan. Vuorohoitoa pyritään kuitenkin aina tarjoamaan tarpeen mukaisesti. (Loviisan kaupunki, perhepäivähoito; Loviisan kaupunki, päiväkodit.)

Kunnan tarjoaman vuorohoidon lisäksi vuorohoitoa tarjoaa tarpeen mukaan Loviisan keskustassa yksi ja Valkossa yksi yksityinen perhepäivähoitaja (Loviisan kaupunki, perhepäivähoito).

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää loviisalaisten perheiden tarve ja kiinnostus avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin alueellisesti sekä vuoropäivähoidon tarve uuden Loviisan alueella.

6.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksiksi muodostui:

- 1) Millaista kiinnostusta ja tarvetta eri puolilla Loviisaa asuvilla perheillä on avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin?
- 2) Millaista vuorohoidon tarvetta Loviisan alueella asuville perheillä on tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa?

6.2 Aineiston kerääminen ja analyysi

Lähestymistavaksi tutkimukseen valitsin määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen. Kvantitatiivista tutkimusta voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentteihin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden

välisiä riippuvuuksia tai ilmiöissä tapahtuneita muutoksia. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Kvantitatiivisen tutkimuksen vastaukset ilmaistaan numeerisessa muodossa ja ilmiöitä kuvataan numeerisen tiedon pohjalta. Kvantitatiivisella tutkimuksella saadaan usein kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta asioiden syitä ei pystytä riittävästi selvittämään. (Heikkilä 2008, 16.)

Kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaista on usein tarkka perusjoukon määrittely ja otantasuunnitelmat. Keskeistä on myös aineiston keruun suunnitelmat, joissa on tärkeää, että havaintoaineisto soveltuu määrälliseen, numeeriseen mittaamiseen. Muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon ja aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon ovat edellytyksiä kvantitatiiviselle tutkimukselle. (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara 2009, 140; Räsänen 2005, 89.)

Menetelmänä tässä tutkimuksessa käytettiin puolistrukturoitua kyselylomaketta, jonka avulla tutkimusaineisto kerättiin. Kyselytutkimuksen etuna pidetään sitä, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimukseen voidaan saada mukaan suuri joukko ihmisiä ja yhdellä kertaa voidaan kysyä monia asioita. Kyselytutkimuksessa hyvä puoli on myös se, että tutkija ei pääse vaikuttamaan vastauksiin läsnäolollaan. Kyselytutkimus on myös tehokas, ja säästää tutkijalta aikaa ja vaivannäköä. (Hirsjärvi, ym. 2009, 195; Valli 2001, 101.)

Kyselytutkimukseen liittyy myös heikkouksia. Postikyselynä tehdyssä aineistonkeruussa vastausprosentti jää usein alhaiseksi. Lisäksi kyselytutkimuksissa ei ole mahdollista varmistua siitä, miten rehellisesti ja tosissaan vastaajat ovat kyselyyn vastanneet. Ei voida myöskään tietää, miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat vastaajien mielestä olleet. Kyselytutkimuksissa väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida. (Hirsjärvi, ym. 2009, 195; Valli 2001, 101–102.)

Tässä tutkimuksessa käyttämäni kyselylomake koostui monivalintakysymyksistä sekä muutamasta strukturoidun kysymyksen ja avoimen kysymyksen välimuodosta. Kyselylomakkeen kysymykset oli jaettu kolmeen ryhmään, jotka olivat vastaajien taustatiedot, avoimet varhaiskasvatuspalvelut ja vuorohoito. Kysely osoitettiin kaikille loviisalaisille perheille, joissa on alle esikouluikäisiä lapsia. Sen katsottiin olevan tarpeellista, koska avointen varhaiskasvatuspalvelujen ja vuorohoidon tarpeesta Loviisassa haluttiin saada mahdollisimman todenmukainen kuva. Kyseessä oli siis kokonaistutkimus, koska kysely osoitettiin koko perusjoukolle (Hirsjärvi, ym. 2009, 179).

Kysely lähetettiin postitse niille perheille, jotka tuona ajankohtana saivat kotihoidon tuen kuntalisää. Perheille, joiden lapset olivat päivähoidossa, kysely jaettiin puolestaan päivähoitopaikan kautta. Myös yksityisessä päivähoidossa olevien lasten perheille kysely toimitettiin päivähoitopaikan kautta. Sen varmistamiseksi, että kaikilla halukkailla perheillä, joilla oli alle esikouluikäisiä lapsia, olisi mahdollisuus vastata kyselyyn, kysely oli lisäksi tulostettavissa Loviisan kaupungin internetsivuilta. Näin toimittiin, koska kaikista loviisalaisista perheistä, joissa on alle esikouluikäisiä lapsia, ei ollut sillä hetkellä saatavilla tarkkaa lukumäärää tai yhteystietoja. Kaikkiaan kysely jaettiin 563 perheelle.

Kyselyt jaettiin helmikuun 2010 alussa ja vastausaikaa kyselyyn annettiin noin kolme viikkoa. Päivähoidon piirissä olevia perheitä pyydettiin palauttamaan kysely lapsen hoitopaikkaan tiettyyn päivään mennessä. Kotihoidon tuen kuntalisää saaville perheille laitettiin kyselyn mukana valmiiksi maksettu palautuskuori, jossa heitä pyydettiin palauttamaan kysely postitse kuoressa valmiina olevaan Loviisan sivistyskeskuksen osoitteeseen tiettyyn päivään mennessä. Kaikille perheille toimitettiin kyselyn mukana saatekirje, jossa kerrottiin kyselystä ja sen tarkoituksesta sekä avattiin avoimen varhaiskasvatuksen ja vuorohoidon käsitteitä. Koska Loviisa on kaksikielinen kaupunki, katsottiin parhaimmaksi vaihtoehdoksi lähettää sekä kysely että saatekirje kaikille perheille sekä suomenkielisenä että ruotsinkielisenä versiona.

Kyselyn tuottamat vastaukset analysoin tilastollisen analyysin mukaisesti SPSS for Windows -ohjelman avulla. Analyysin aloitin numeroimalla kyselylomakkeet. Aineiston analysointia varten taustamuuttujista asuinalue luokiteltiin 11 luokkaan. Tähän päädyttiin, koska joistakin paikoista vastaajia oli vain pari, ja vastaajien yksityisyyden suoja haluttiin taata. Asuinalueen luokittelussa huomioitiin lähemmäs toisiaan sijaitsevat alueet sekä se, millä alueilla Loviisan kaupungilla on tarjolla päivähoitoa.

Aineiston analysoinnissa käytettiin ristiintaulukointia, jolloin pystyttiin selvittämään kahden muuttujan välistä suhdetta. Lisäksi muuttujien jakaumia tarkasteltiin graafisina esityksinä. Graafisten kuvioiden tekemiseen olen käyttänyt Microsoft Exceliä.

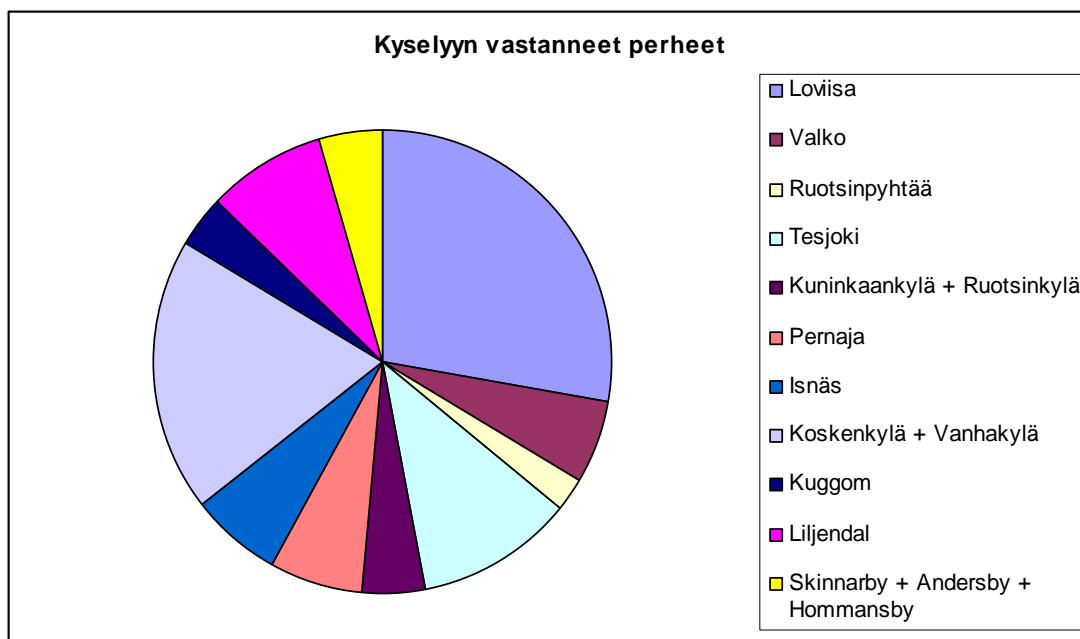
7 TUTKIMUSTULOKSET

Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 224 kappaletta. Vastausprosentti oli täten 39,8 %. Palautuneista kyselylomakkeista neljä jouduttiin kuitenkin hylkäämään, koska yksi

palautui tyhjänä, yhdeltä perheeltä tuli kaksi täytettyä lomaketta ja kahdessa lomakkeessa tiedot olivat puutteellisia, eikä niiden analysointi siksi onnistunut. Vastausten analysoinnissa mukana on vastaukset 220 perheeltä.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Tutkimukseen osallistuneista 220 perheestä 27,7 % (61 perhettä) asui Loviisan keskustan tuntumassa, 5,9 % (13 perhettä) Valkossa, 2,3 % (viisi perhettä) Ruotsinpyhtäällä, 10,9 % (24 perhettä) Tesjoella, 4,5 % (kymmenen perhettä) Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella, 6,9 % (15 perhettä) Pernajassa, 6,4 % (14 perhettä) Isnäsissä, 19,1 % (42 perhettä) Koskenkylän ja Vanhakylän alueella, 3,6 % (kahdeksan perhettä) Kuggomin läheisyydessä, 8,2 % (18 perhettä) Liljendalissa ja 4,5 % (kymmenen perhettä) Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn muodostamalla alueella. Eniten vastauksia tuli Loviisasta sekä Koskenkylän ja Vanhakylän alueelta. Vastaajien alueittainen jakautuminen on myös havainnollistettu alla olevassa kuvassa 1.

Kuva 1. Vastaajien alueittainen jakautuminen

Kyselyyn osallistuneista perheistä 55,5 %:ssa alle kouluikäisiä lapsia oli yksi, 39,5 % perheistä kaksi, 4,5 % perheistä kolme ja vain yhdessä perheessä neljä. 56,3 % kyselyyn osallistuneista perheistä alle kouluikäiset lapset olivat kokopäivähoidossa, 17,3 % perheistä osapäivähoidossa, 9,1 % perheistä lapset olivat kotihoidossa, mutta osallistuivat leikkitoimintaan ja 17,3 % perheistä lapset olivat pelkästään kotihoidossa.

7.2 Avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarve

Kyselyyn osallistuneista perheistä 39,5 % kertoi heidän perheellään olevan tarvetta ja kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Lisäksi 30 % perheistä vastasi olevansa mahdollisesti kiinnostunut kyseisistä palveluista. Kyselyyn vastanneista perheistä kaikkiaan 69,5 %:lla oli jonkinasteista tarvetta tai kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin.

Asuinalueittain tarkasteltuna eniten kiinnostusta avoimet varhaiskasvatuspalvelut herättivät liljendalilaisten perheiden joukossa. Kyselyyn osallistuneista Liljendalissa asuvista perheistä 83,3 % vastasi olevansa kiinnostunut tai mahdollisesti kiinnostunut avoimista varhaiskasvatuspalveluista. Ruotsinpyhtäläisistä kyselyyn osallistuneista perheistä ainakin jonkinasteista kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin oli 80 % perheistä. Loviisassa asuvien joukossa vastaava luku oli 75,4 %, Kuggomin seudulla asuvien 75 %, Tesjoella asuvien 70,8 %, Pernajassa asuvien 66,6 %, Isnäsissä asuvien 64,3 %, Koskenkylän ja Vanhakylän alueella asuvien 61,9 %, Valkossa asuvien 61,6 %, Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella asuvien 60 % ja Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella asuvien perheiden 60 %.

Määrällisesti tarkasteltuna eniten tarvetta avoimille varhaiskasvatuspalveluille oli puolestaan Loviisan keskustassa asuvilla perheillä. Avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista perheistä jopa 37,9 % ja mahdollisesti kiinnostuneista 19,7 % oli Loviisasta. Vähiten tarvetta avoimille varhaiskasvatuspalveluille oli määrällisesti mitattuna puolestaan ruotsinpyhtäläisillä, Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella asuvilla sekä Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella asuvilla perheillä. Avoimista varhaiskasvatuspalveluista ainakin jollakin tasolla kiinnostuneista perheistä vain 2,6 % oli Ruotsinpyhtäältä, 3,9 % Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueelta ja 3,9 % Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueelta. Tarkemmin perheiden kiinnostus avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin alueittain on nähtävissä opinnäytetyön liitteenä 3 löytyvästä taulukosta 3.

Lasten hoitomuodon ja avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin osoitetun kiinnostuksen suhdetta tarkasteltaessa, ilmeni, että eniten tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin on perheillä, jotka hoitavat lapsiaan kotona. Perheistä, joiden lapset olivat kotihoivossa, mutta osallistuivat leikkitoimintaan, lähes jokaisella oli edelleenkin tarvetta ja kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Vain yksi avointen varhaiskasvatus-

palveluiden piirissä ollut perhe ilmoitti, ettei heillä enää jatkossa ole tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Lisäksi yksi perhe ilmoitti olevansa jatkossa vain mahdollisesti kiinnostunut ottamaan osaa avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin.

Tarve ja kiinnostus avoimeen varhaiskasvatustoimintaan oli suurta myös perheillä, joiden lapset olivat kotihoidossa, eivätkä osallistuneet mihinkään avoimeen varhaiskasvatustoimintaan sekä perheillä, joiden lapset olivat osapäivähoidossa. Kotona lapsiaan hoitavista perheistä kaikkiaan 92,1 %:lla oli ainakin jossain määrin tarvetta ja kiinnostusta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Osapäivähoidossa olevien lasten perheistä näin oli 76,3 %:lla. Myös kokopäivähoidossa olevien lasten perheistä 23,4 %:lla oli kiinnostusta ja 33,1 %:lla mahdollisesti kiinnostusta myös avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin.

Tutkimukseen osallistuneiden perheiden vastausten perusteella näytti siltä, että tarve ja kiinnostus avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin oli sitä suurempaa, mitä enemmän lapsia perheessä oli. Perheistä, joissa lapsia oli yksi, tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin oli ainakin mahdollisesti 63,1 %:lla. Perheissä, joissa lapsia oli kaksi, vastaava luku oli 77 % ja perheissä, joissa lapsia oli kolme, 80 %. Neljälapsisia perheitä kyselyyn osallistui vain yksi. Tällä perheellä oli tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan.

Perheiden alle kouluikäisten lasten lukumäärän ja avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin osoitetun kiinnostuksen välillä ei kuitenkaan havaittu tilastollisesti merkitsevää yhteyttä tarkemmin tarkasteltuna. Näiden kahden muuttujan välinen korrelaatio eli kahden muuttujan välinen yhteys oli $-0,105$.

Myös vastaajien kommentaareista nousi esille avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarve ja lisääntynyt kiinnostus näihin palveluihin. Vastaajien kommentaareista ilmeni se, että vastaajat pitivät avointa varhaiskasvatustoimintaa yleisesti todella tärkeänä asiana, jonka saatavuus tulisi turvata. Usea vastaaja kirjoitti, että vaikka omalla perheellä ei tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin tällä hetkellä olekaan, niin tietävät he monilla samalla alueella asuvilla perheillä tarvetta niihin olevan. Yleisesti toivottiin avointen varhaiskasvatuspalveluiden monipuolistamista, säilyttämistä ja laajentamista:

”Avoin päiväkotiki on tärkeä palvelumuoto, jonka tulee jatkua ja kehittyä.”

”... så det är därför inte aktuellt för oss mera. Men Behovet finns säkert här i Forsby-Gammelby trakten.” (... siksi se ei ole enää meille tarpeellista. Mutta tarvetta löytyy varmasti täältä Koskenkylä-Vanhakylä alueelta.)

”Även om vi inte behöver öppen dagvård... vet jag att det finns sådana som behöver det.” (Vaikka me emme tarvitse avointa päivähoitoa... tiedän, että löytyy niitä, jotka tarvitsevat.)

”Alueelle on jatkuvasti muuttamassa pienlapsi perheitä joten olisi mahtavaa jos kunta/kaupunki järjestäisi esim. leikkipuistotoimintaa, varsinkin kesällä kun lomat lapsilla alkaa ja vanhemmat ovat työssä, myös vanhemmille lapsille.”

”Leikkitoiminta on meillä koettu hyväksi vanhemmalle kotona olevista lapsista (5v.). Toivon mukaan se myös jatkuu.”

Avoimet varhaiskasvatuspalvelut nähtiin tärkeinä niin lasten sosiaalisten suhteiden kuin vanhempien jaksamisen kannalta. Vastaajat kokivat myös, että avoimet varhaiskasvatuspalvelut mahdollistavat vanhemmille pienen hengähdystauon silloin tällöin. Lisäksi avoimen varhaiskasvatustoiminnan koettiin säästävän päivähoitopaikkoja. Siksi palveluiden tarjoaminen koettiin tärkeäksi:

”Kun olemme olleet lapsiemme (molemmat vanhemmat) kanssa kotona, on ollut erittäin tervettä päästä ”pois” kotoa muiden ihmisten (joilla on pieniä lapsia) kanssa kommunikoidaan.”

”Avoin päiväkoti on todella tärkeä koko perheen hyvinvoinnin tukemiseksi.”

”Koskenkylässä toimii nyt leikkikerho yli 3-vuotiaille 3viikossa, joka on todella hyvä asia ja tärkeä kotihoidossa oleville lapsille (eivät vie paikkoja päiväkodista). Sen täytyy jatkua kuten tähänkin asti!”

Muutamassa kommentissa suhtauduttiin avointen varhaiskasvatuspalvelujen laajentamiseen kuitenkin hieman innottomammin, mutta nykyisten palveluiden ylläpitäminen koettiin tärkeänä. Toiveena oli, ettei nykyisten tarjolla olevien palveluiden kanssa tulisi päällekkäistä toimintaa, jotta niiden toiminta voisi jatkua tavalliseen tapaan:

”Seurakunnan perhekerho toimii 1xviikossa, maanantaisin. Riittääkö kävijöitä enempään? Eikä ole toivottavaa että esim. seurakunnan perhekerhon kanssa tulisi päällekkäistä toimintaa.”

”Avoin päivähoito on hieno juttu, josta kannattaa pitää kiinni, mutta palvelun laajentaminen näinä aikoina liioittelua.”

7.3 Kiinnostus Treffiksessä käymiseen

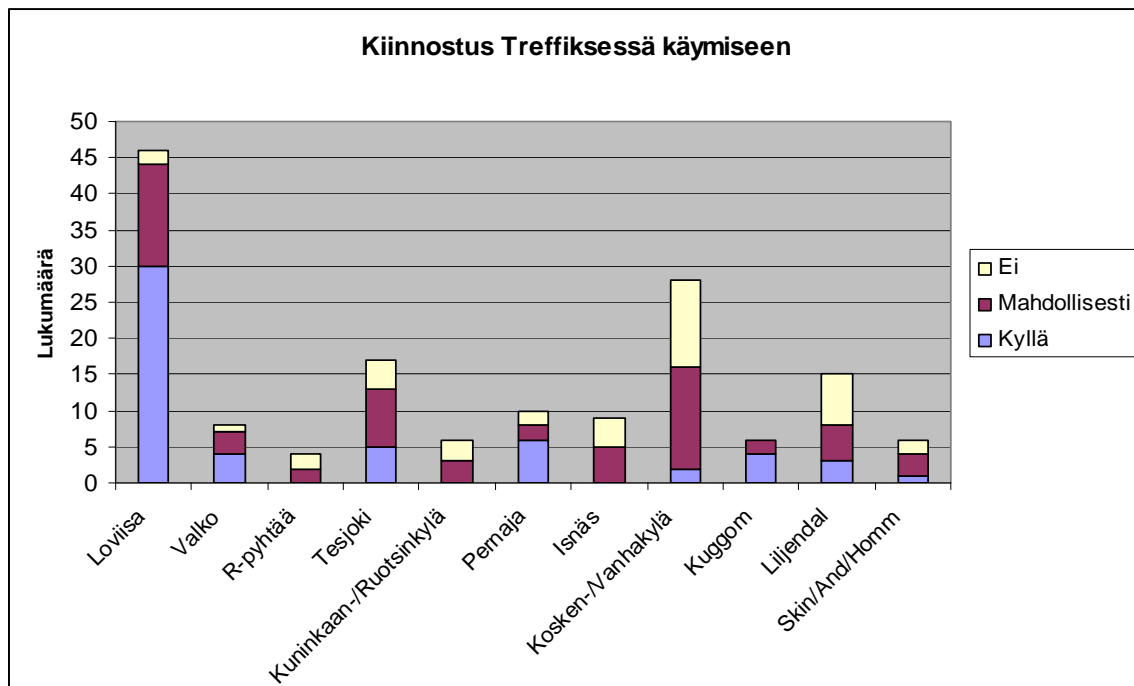
Kyselyyn osallistuneista perheistä kaikkiaan 25 % kertoi olevansa tulevaisuudessa kiinnostunut ja 27,7 % mahdollisesti kiinnostunut käyttämään Loviisan keskustan nykyisen avoimen päiväkodin Treffiksen palveluja. Perheistä, joilla oli ainakin jonkinasteista kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, 74,8 % olisi ainakin valmis harkitsemaan Treffiksessä käymistä.

Kiinnostuneimpia Treffistä käyttämään olivat lähimpänä Treffiksen toiminta-alueetta, eli Loviisan keskustaa asuvat perheet. Avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista Loviisan keskustassa asuvista perheistä vain 4,3 % ei ollut lainkaan kiinnostunut Treffistä käyttämään. Myös Kuggomissa asuvien perheiden keskuudessa kiinnostus Treffistä kohtaan oli suurta, sillä kaikki alueella asuvat avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneet perheet kertoivat olevansa ainakin mahdollisesti valmiita käyttämään Treffiksen palveluja tulevaisuudessa.

Kiinnostus Treffiksen palveluihin oli varsin suurta myös Tesjoella, Valkossa ja Pernajassa. Tesjoella asuvista avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista perheistä 76,5 % kertoi voivansa mahdollisesti käyttää Treffiksen tarjoamia palveluja tulevaisuudessa. Valkossa näin kertoi 87,5 % perheistä ja Pernajassa 80 % perheistä.

Vähiten kiinnostusta Treffistä kohtaan oli kauimpana Treffiksen toiminta-alueesta asuvilla perheillä. Ruotsinpyhtäällä asuvista avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista perheistä vain 50 % kertoi olevansa edes mahdollisesti valmis käyttämään Treffistä tulevaisuudessa. Kuninkaankylässä ja Ruotsinkylässä vastaava luku oli sama 50 %, Isnäsissä 55,5 %, Koskenkylässä ja Vanhakylässä 57,1 % ja Liljendalissa 53,3 %. Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella asuvista perheistä 66,7 % oli ainakin mahdollisesti kiinnostunut osallistumaan Treffiksen toimintaan tulevaisuu-

nessa. Asuinalueittainen kiinnostus Treffiksessä käymiseen on esitetty myös alla olevassa kuvassa 2.

Kuva 2. Avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneiden perheiden kiinnostus Treffiksessä käymiseen asuinalueittain

Yleisesti Loviisan avoin päiväkotitreffis sai vastaajilta kiitosta osakseen, ja sen toiminta koettiin tärkeäksi ja säilyttämisen arvoiseksi asiaksi. Treffiksen hyväksi puoleksi mainittiin muun muassa kiertävä tapaamispaikka. Osa vastaajista kuitenkin toivoi, että Treffiksellä olisi sisätila Määrлахden lisäksi myös Loviisan keskustassa. Näin Treffikseen olisi helpompi tulla ilman autoa, ja myös linja-autoilla kulkeville perheille olisi helpompaa osallistua toimintaan:

”Treffiksessä hyvä puoli on kiertävä tapaamispaikka: usein tulee lähdeTTYä ainakin siinä päivänä mukaan, kun Treffis on lähipuistossa. Näin myös tapaa oman alueen muita lapsiperheitä ja mahdollisesti tutustuu uusiin ihmisiin.”

”Treffis on erittäin hyvä ja tarpeellinen.”

”Vaikka emme tällä hetkellä osallistu avoimeen varhaiskasvatustoimintaan, pidämme esim. Treffiksen toimintaa ehdottoman tarpeellisena.”

”Treffis kunde nog ha lokal i centrum så man inte behövde bil att ta sig dit – även de som kommer med buss från en bit bort kunde då titta in en stund mellan ärenden i stan (hört önskemål om detta).” (Treffiksellä voisi olla tila keskustassa, jottei sinne tarvitsisi kulkea autolla. Jopa ne, jotka tulevat kaupunkiin bussilla kauempaa voisivat tulla hetkeksi mukaan asioiden hoitamisen välissä (olen kuullut toiveita tästä).

7.4 Kiinnostus lähialueella tarjottaviin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin

Kyselystä selvisi, että perheet olisivat kiinnostuneempia käyttämään lähialueella tarjottavia avoimia varhaiskasvatuspalveluja kuin osallistumaan tällä hetkellä tarjolla olevaan avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Samoin perheiden kiinnostus käyttää avoimia varhaiskasvatuspalveluja lisääntyisi hieman, jos palveluja olisi tarjolla lähempänä perheen kotia. Osa tällä hetkellä vain mahdollisesti avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista perheistä, olisi ehdottomasti kiinnostunut käyttämään lähialueella tarjottavia avoimia varhaiskasvatuspalveluja.

Kaikista kyselyyn osallistuneista perheistä 47,3 % vastasi olevansa halukkaita ja 22,7 % mahdollisesti halukkaita käyttämään avoimia varhaiskasvatuspalveluja, mikäli niitä olisi tarjolla lähempänä perheen kotia. Perheistä, joilla oli kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, vain yksi loviisalainen perhe ei ollut kiinnostunut lähialueella tarjottavista avoimista varhaiskasvatuspalveluista.

Myös vastaajien kommentteista ilmeni se, että monelle nykyisin tarjolla oleva avoin varhaiskasvatustoiminta on liian kaukana, eikä toimintaan osallistuminen ole heille siksi mahdollista, vaikka tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan olisikin. Avointa varhaiskasvatustoimintaa toivottiin järjestettävän myös muualla kuin Loviisan keskustassa. Etenkin koskenkyläläiset toivoivat kovasti lisää avointa varhaiskasvatustoimintaa alueelle. Vastaajat kokivat palvelujen läheisyyden suhteessa omaan kotiin olevan erittäin tärkeä asia palvelujen käyttämisen kannalta. Harmistusta muutama vastaajan keskuudessa herätti se, että Liljendalissa aikaisemmin järjestetty leikki-toiminta oli jostain syystä lopetettu:

”Vi skulle gärna delta i t.ex. öppet dagis men eftersom det nu ordnas bara i centrum av Lovisa (ca 30 km från oss) är det väldigt lång väg dit.” (Osallistuisimme mielellämme esimerkiksi avoimeen päiväkotitoimintaan, mutta koska sitä järjestetään nyt vain Loviisan keskustassa (noin 30 km:n päässä mieltä) on sinne todella pitkä matka.)

”Kerhotoimintaa ym. myös ”kylille”!”

”Koen tärkeäksi, että myös täällä Koskenkylässä olisi jotain toimintaa vanhemmille ja lapsille, jotka ovat kotona. Nythän sitä on ollut vain Loviisassa.”

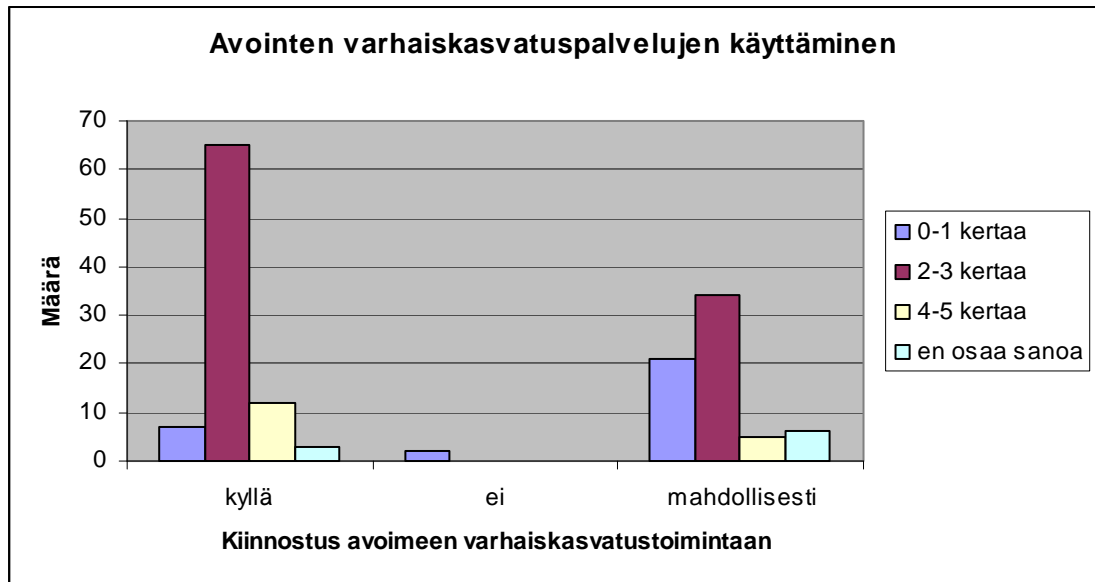
”Palvelujen käyttämisessä oman kodin läheinen sijainti suhteessa puistoon, kerhoon ym. on erittäin tärkeää.”

”Meidän kunnassa oli leikkitoimintaa kotihoidossa oleville lapsille, mutta se jostain syystä lopetettiin toukokuussa 2009. Olen siihen hyvin pettynyt...”

7.5 Avointen varhaiskasvatuspalvelujen käyttäminen

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan viikoittaista käyttöhalukkuutta selvittävään kysymykseen tuli paljon erilaisia vastauksia. Tulosten käsittelyn helpottamiseksi vastaukset ryhmiteltiin neljään ryhmään, jotka olivat 0–1 kertaa viikossa, 2–3 kertaa viikossa, 4–5 kertaa viikossa ja en osaa sanoa.

Vastauksista selvisi, että avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneet perheet olisivat valmiita osallistumaan avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin pääsääntöisesti 2–3 kertaa viikossa, kuten myös alla olevasta kuvasta 3 ilmenee. Vastausvaihtoehdon 2–3 kertaa viikossa valitsi kaikkiaan 74,7 % avoimista varhaiskasvatuspalveluista kiinnostuneista perheistä ja 51,5 % avoimista varhaiskasvatuspalveluista mahdollisesti kiinnostuneista perheistä. Myös 0–1 kertaa viikossa oli suosittu vastausvaihtoehto avoimista varhaiskasvatuspalveluista mahdollisesti kiinnostuneiden perheiden keskuudessa. Myös kaksi perhettä, jotka olivat vastanneet, ettei heillä ole tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, oli vastannut olevansa valmis osallistumaan kyseisiin palveluihin 0–1 kertaa viikossa. Osa perheistä ei osannut sanoa, kuinka monta kertaa viikossa he olisivat kiinnostuneita osallistumaan avoimeen varhaiskasvatustoimintaan.

Kuva 3. Avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta kiinnostuneiden perheiden halukkuus avointen varhaiskasvatuspalveluiden käyttämiseen keskimäärin viikoittain

Isnäs oli ainoa asuinalue, jossa avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin osallistuttaisiin useimmiten 0–1 kertaa viikossa. Muilla asuinalueilla suosituin vastausvaihtoehto oli 2–3 kertaa viikossa, kuten myös alla olevasta taulukosta 1 ilmenee. 4–5 kertaa viikossa avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin haluaisi osallistua vain harva perhe, mutta Kuggomissa, Ruotsinpyhtäällä, Valkossa ja Loviisassa se oli kuitenkin suosituimpi vastausvaihtoehto kuin 0–1 kertaa viikossa.

Taulukko 1. Perheiden halukkuus avointen varhaiskasvatuspalveluiden käyttämiseen keskimäärin viikoittain asuinalueittain tarkasteltuna

	0-1 kertaa	2-3 kertaa	4-5 kertaa	en osaa sanoa	en käyttäisi
Loviisa	3,30 %	57,40 %	13,10 %	1,60 %	24,60 %
Valko	15,40 %	23,00 %	15,40 %	7,70 %	38,50 %
Ruotsinpyhtää	0 %	60 %	20 %	0 %	20 %
Tesjoki	20,80 %	41,60 %	8,40 %	0 %	29,20 %
Kuninkaankylä + Ruotsinkylä	10 %	50 %	0 %	0 %	40 %
Pernaja	20 %	40 %	6,70 %	0 %	33,30 %
Isnäs	28,60 %	28,50 %	7,20 %	0 %	35,70 %
Koskenkylä + Vanhakylä	14,30 %	40,50 %	0 %	11,90 %	33,30 %
Kuggom	0 %	50 %	25 %	0 %	25 %
Liljendal	27,80 %	49,90 %	0 %	5,60 %	16,70 %
Skinnarby + Andersby + Hommansby	20 %	30 %	0 %	10 %	40 %

7.6 Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodot

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodoista perheitä kiinnostivat eniten leikkipuisto- ja kerhotoiminta. Leikkipuistotoiminnasta oli kiinnostunut kaikkiaan 74,5 % kaikista avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta jollakin tasolla kiinnostuneista perheistä ja kerhotoiminnasta 71,2 %. Avoin päiväkoti, perhekerho, perhekahvila ja lapsiparkki kiinnostivat perheitä varsin tasaisesti. Avoimesta päiväkodista kiinnostuneita oli 52,9 % avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta jollakin tasolla kiinnostuneista perheistä, perhekerhosta 48,4 %, perhekahvilasta 46,4 % ja lapsiparkista 45,8 % perheitä. Lisäksi perheiden toivomislustalla oli: leikkitoiminta isommille lapsille, ulkoleikit, retket luonnossa, uimakoulu, taidekasvatus, leikkitoiminta Lyckebon ryhmäperhepäiväkodissa Skinnerbyssa ja sarjakuvakerho lapsille ja vanhemmille.

Loviisan keskustassa asuvat perheet olivat kiinnostuneimpia leikkipuistotoiminnasta sekä avoimesta päiväkodista. Leikkipuistotoiminta kiinnosti perheitä eniten myös Valkossa, Tesjoella, Ruotsinpyhtäällä sekä Kuninkaankylässä ja Ruotsinkylässä. Kerhotoiminta oli kaikkein kiinnostavin avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuoto Koskenkylän ja Vanhakylän sekä Skinnerbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella. Pernajalaiset olivat kiinnostuneimpia lapsiparkista ja Isnäsissä ja Liljendalissa kiinnostavimmiksi koettiin sekä leikkipuisto- että kerhotoiminta. Kuggomissa oltiin yhtä kiinnostuneita avoimesta päiväkodista, leikkipuistotoiminnasta ja kerhotoiminnasta. Kokopäivähoidossa olevien lasten perheet olivat kiinnostuneita ennen kaikkea kerhotoiminnasta, mutta myös yhtäläillä muista avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuodoista.

Vastaajien kommentteista ilmeni, että tällä hetkellä tarjottavan avoimen varhaiskasvatustoiminnan rinnalle toivottaisiin tarjolle myös muita avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja. Erityisesti kannatusta sai osakseen lapsiparkkityyppinen toiminta. Vastauksissa ehdotettiin myös kiertävää avointa varhaiskasvatustoimintaa, jossa toimintaa järjestettäisiin vuoropäivin eri kylissä:

”Lapsiparkki olisi kyllä oiva lisä tilapäiseen hoitotarpeeseen.”

”Meillä ei omaisia lapsenhoitoapuna joten 2-3 tunnin mahdollisuus edulliseen lapsiparkkiin silloin tällöin olisi todella tarpeellinen jaksamisen kannalta.”

”Är inte intresserad av Treffis... Det skulle också vara välkommet med andra alternativ.” (En ole kiinnostunut Treffiksestä... Myös muut vaihtoehdot olisivat tervetulleita.)

”Perheellämme olisi kiinnostusta syksyisin/keväisin esim. perhekahvilaan/perhekerhoon, avoimen päiväkodin puistotoiminta ei tarjoa ihan pienen lapsen perheelle mielekästä toimintaa, jos lapsi on esim. vaunu-iässä.”

”Det skulle vara trevligt med någon form av ”roterande” öppen småbarnsfostran, där man träffas turvist i olika byar.” (Jonkunlainen kiertävä avoin varhaiskasvatustoiminta, jossa tavattaisiin vuorotellen eri kylissä, olisi mukavaa.)

7.7 Kehittämisehdotuksia avoimeen varhaiskasvatustoimintaan liittyen

Vastaajien kommentteista ilmeni, että perheet toivoisivat, että kaupungin tarjoamista palveluista, esimerkiksi juuri avoimista varhaiskasvatuspalveluista, tiedotettaisiin paremmin. Koteihin voitaisiin esimerkiksi lähettää vihkonen, johon kaikki tarjolla olevat palvelut olisi koottu. Tämän koettiin helpottavan palveluiden löytämistä. Lisäksi toivottiin, että myös avoimia varhaiskasvatuspalveluja kehitettäessä ei suomen- ja ruotsinkielisiä lapsia eristettäisi toisistaan vaan palveluja olisi saatavilla kummallakin kielellä. Lisäksi pari vastaajista toivoi avointa varhaiskasvatustoimintaa järjestettäväksi myös ilta-aikaan:

”Skulle gärna önska att det inom den ny kommunen skulle informeras bättre om de öppna verksamheterna; lekverksamhet etc. Det skulle exempelvis kunna skickas hem ett häfte om vårens/höstens program.” (Toivoisin, että uudessa kunnassa tiedotettaisiin paremmin avoimista varhaiskasvatuspalveluista: leikkitoiminnasta jne. Kotiin voitaisiin esimerkiksi lähettää vihkonen kevään/syksyn ohjelmasta.)

”Yhtenäinen tiedote koko Loviisan alueen tarjoamista palveluista, helpottaisi palvelujen löytämistä.”

”Toivoisin kielikyöpy-ryhmiä ettei ruotsin- ja suomenkielisiä eristetä toisistaan!!!”

”Meillä on kaksikielinen perhe, lapsi oppii ruotsin ja suomen joten olisi tärkeää että myös kerhotoimintaa voisi käydä kummallakin kielellä.”

”Lapset ovat päivisin hoidossa perhepäivähoitajalla, joka osallistuu myös Treffis toimintaan. Itselleni näkisin ajankohtaisemmaksi iltaisin järjestettävää kerhotoimintaa.”

7.8 Vuorohoidon tarve

Kyselyyn vastanneista perheistä kaikkiaan 10 % ilmoitti heidän perheellään olevan vuorohoidon tarvetta. Vuorohoidon tarve näyttäisi lähitulevaisuudessa vain lisääntyvän, sillä lisäksi 17,7 % kyselyyn osallistuneista perheistä kertoi heidän perheellään olevan mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvetta vuorohoitoon. Kaikista kyselyyn vastanneista perheistä yhteensä 27,7 %:lla oli ainakin mahdollisesti tarvetta vuorohoitoon lähitulevaisuudessa.

Eniten vuorohoidon tarvetta oli määrällisesti Loviisan keskustan tuntumassa asuvilla perheillä. Vuorohoitoa tarvitsevista perheistä 27,3 % asui Loviisassa ja mahdollisesti lähitulevaisuudessa vuorohoitoa tarvitsevista perheistä 33,3 %. Yhteensä ainakin jonkinasteista vuorohoidon tarvetta lähitulevaisuudessa oli 31,1 %:lla Loviisan keskustassa asuvista perheistä.

Prosentteissa mitattuna eniten tarvetta vuorohoitoon oli Ruotsinpyhtäällä asuvilla perheillä, joista ainakin jonkinasteista tarvetta lähitulevaisuudessa oli 80 %:lla perheistä. Isnäsissä vastaava luku oli 42,9 %, Tesjoella ja Kuggomissa 37,5 %, Valkossa 30,8 %, Pernajassa 26,7 %, Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella 20 %, Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella 20 %, Koskenkylän ja Vanhakylän alueella 14,3 % ja Liljendalissa 11,1 %. Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alue sekä Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alue olivat ainoat alueet, joissa yhdelläkään perheellä ei kyselyn toteuttamisen aikaan ollut tarvetta vuorohoitoon. Lähitulevaisuudessa vuorohoidon tarve näyttäisi lisääntyvän kaikilla alueilla. Tarkemmin alueittainen vuorohoidon tarve on nähtävissä opinnäytetyön liitteenä 4 olevasta taulukosta 4.

Päivähoitomuodoittain tarkasteltuna huomattiin, että eniten tarvetta vuorohoitoon oli perheillä, joiden lapset olivat kokopäivähoidossa. Lapset olivat kokopäivähoidossa 77,3 %:ssa vuorohoitoa tarvitsevista perheistä. Vastaavasti lapset olivat osapäivähoidossa 13,6 %:ssa vuorohoitoa tarvitsevista perheistä ja kotona 9,1 % perheistä. Kukaan leikkitoiminnassa mukana olevista perheistä ei kertonut tarvitsevänsä vuorohoitoa vielä. Lähitulevaisuudessa näyttäisi vuorohoidon tarve lisääntyvän kaikissa päivähoitomuodoissa.

Useamman vastaajan kommenteista nousi esille se, että vuorohoidolle on todella tarve Loviisan alueella, ja etenkin päiväkotien aukioloajat tuntuvat perheistä riittämättömiltä. Kommenteista ilmeni myös se, että vuorohoitoa toivottaisiin tarjolle myös muille alueilla kuin missä sitä kyselyn toteuttamisen aikaan oli tarjolla. Usealla perheellä matka vuorohoitoa tarjoaviin paikkoihin on todella pitkä, eikä lasten hoitoon vieminen siksi ole mahdollista. Tähän asti lasten hoidon järjestämiseksi ilta-, yö- ja viikonloppu-aikaan oli jouduttu tekemään omia järjestelyjä tai sitten tarjotusta työstä oli jouduttu kieltäytymään:

”Moni perhe tarvitsee hoitopaikkaa lapselleen myös viikonloppuisin ja iltaisin. Ja siihen pitäisi olla mahdollisuus tällaisessa tilanteessa.”

”Även om vi inte behöver .... skiftesvård vet jag att det finns sådana som behöver det.”
(Vaikka me emme tarvitse vuorohoitoa, tiedän, että löytyy niitä, jotka sitä tarvitsevat.)

”Ilta- ja viikonloppu hoito järjestetty itse koska tarjottu hoito sijaitse Koskenkylässä n. 15 km päässä, molempien työpaikat taas Porvoossa. Kohtuutonta ajamista olisi tullut!”

”Ruukkiin saatava vuorohoitopaikka lapsille. Muuten joutuu kieltäytymään osoitetuista töistä.”

”Vuorohoidon mahdollisuus parantaisi mahdollisuutta ammatin vaihtoon.”

7.9 Vuorohoitoa tarvitsevat lapset

Vuorohoitoa tarvitsevia lapsia oli kyselyn mukaan vuorohoitoa tarvitsevilla perheillä kaikkiaan 32. Lisäksi mahdollisesti lähitulevaisuudessa vuorohoitoa tarvitsee 59 lasta. Yhteensä vuorohoitoa tarvitsevia lapsia saattaa kyselyn mukaan lähitulevaisuudessa olla kaikkiaan 91.

Eniten vuorohoitoa tarvitsevia lapsia oli Loviisan keskustan tuntumassa, kuten myös oheisesta taulukosta 2 ilmenee. Kyselystä selvisi, että vuorohoitoa tarvitsee Loviisassa lähitulevaisuudessa mahdollisesti kaikkiaan 30 lasta, joista yhdeksän tarvitsee vuorohoitoa jo nyt. Muilla alueilla tämän hetkinen vuorohoidon tarve oli varsin tasaista. Vain Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella sekä Skinnarbyn, Andersbyn ja Hom-

mansbyn alueella ei kyselyn toteuttamisen aikaan yksikään lapsi tarvinnut vuorohoitoa. Lähitulevaisuudessa vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä näyttäisi lisääntyvän kaikilla alueilla. Loviisan keskustan lisäksi eniten vuorohoitoa tarvitsevia lapsia on kyselyn mukaan lähitulevaisuudessa Tesjoella.

Taulukko 2. Vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä asuinalueittain

	Tällä hetkellä	Mahdollisesti lähitulevaisuudessa	Yhteensä
Loviisa	9	21	30
Valko	3	4	7
Ruotsinpyhtää	2	4	6
Tesjoki	3	9	12
Kuninkaankylä + Ruotsinkylä	0	4	4
Pernaja	3	2	5
Isnäs	4	4	8
Koskenkylä + Vanhakylä	4	5	9
Kuggom	3	2	5
Liljendal	1	2	3
Skinnarby + Andersby + Hommansby	0	2	2

7.10 Iltahoidon tarve

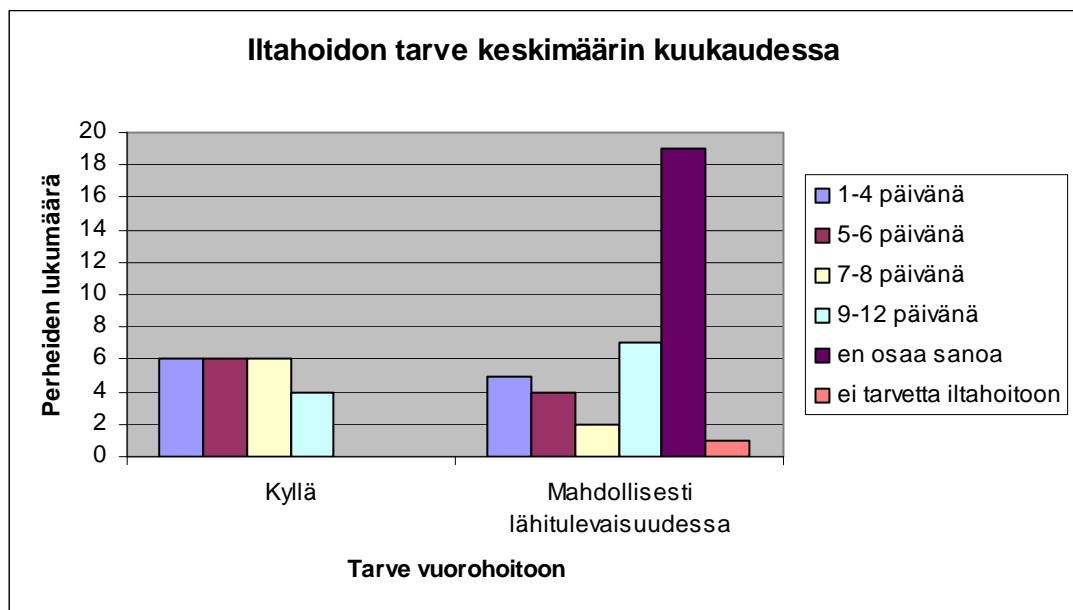
Kysyttäessä tarvetta iltahoitoon ilmeni, että kaikki kyselyn toteuttamisen aikaan vuorohoitoa tarvinneet perheet tarvitsivat iltahoitoa jossain määrin. Heidän keskimääräinen iltahoidon tarpeensa vaihteli yhden ja 12 päivän välillä kuukaudessa. Tulosten käsittelyn helpottamiseksi perheiltä saadut vastaukset ryhmiteltiin kuuteen ryhmään, jotka olivat 1–4 päivänä kuukaudessa, 5–6 päivänä kuukaudessa, 7–8 päivänä kuukaudessa, 9–12 päivänä kuukaudessa, en osaa sanoa ja ei tarvetta iltahoitoon.

Iltahoitoa kyselyn toteuttamisen aikaan tarvinneiden perheiden iltahoidon tarve jakaantui varsin tasaisesti, sillä yhtä suuri osa (27,3 %) perheistä ilmoitti tarvitsevansa iltahoitoa joko 1–4 päivänä, 5–6 päivänä ja 7–8 päivänä kuukaudessa, kuten myös ohessa oleva kuva 4 osoittaa. Lisäksi 18,1 % perheistä kertoi tarvitsevansa iltahoitoa 9–12 päivänä kuukaudessa.

Iltahoitoa tarvitsevien perheiden lisäksi 97,4 % vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä ilmoitti heidän perheellään olevan mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvetta myös iltahoitoon. Vain yhdellä vuorohoitoa mahdollisesti lä-

hitulevaisuudessa tarvitsevalla perheellä, joka asui Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn muodostamalla alueella, ei ollut tarvetta iltahoitoon.

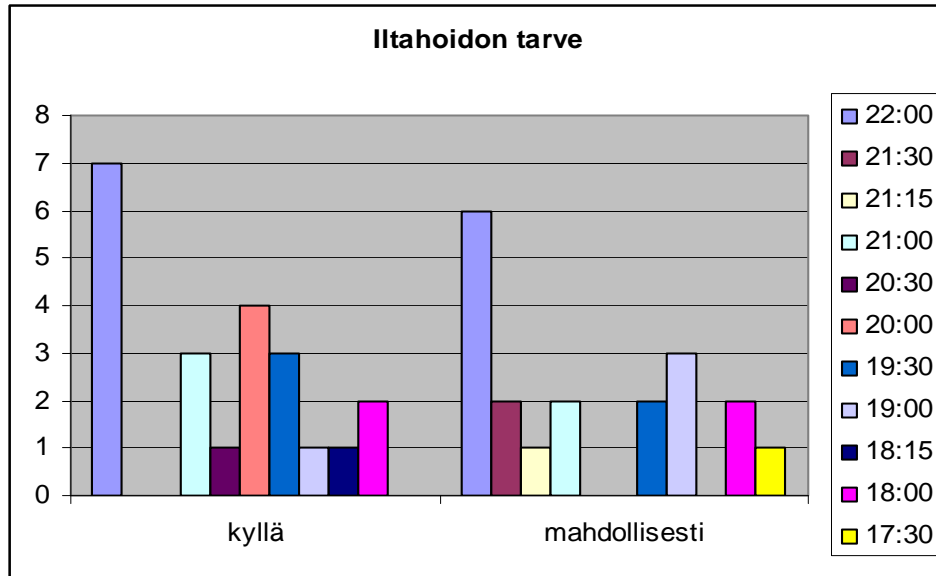
Iltahoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 50 % ei kuitenkaan osannut sanoa, kuinka monena päivänä kuukaudessa keskimäärin he tulevat iltahoitoa tarvitsemaan. Loppujen perheiden keskimääräinen iltahoidon tarve vaihteli yhden ja 12 päivän välillä kuukaudessa. Yleisimmin iltahoitoa uskottiin tarvittavan 9–12 päivänä kuukaudessa (18,4 % perheistä). 1–4 päivänä kuukaudessa iltahoitoa uskoi tarvitsevansa 13,2 % vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä, 5–6 päivänä kuukaudessa 10,5 % perheistä ja 7–8 päivänä kuukaudessa 5,3 % perheistä. Lisäksi yksi Isnäsissä asuva perhe ilmoitti tarvitsevansa mahdollisesti lähitulevaisuudessa iltahoitoa viitenä päivänä viikossa maanantaista perjantaihin. Kyselystä selvisi, että iltahoitoa tarvitsevia lapsia saattaa olla lähitulevaisuudessa kaikkiaan 90.

Kuva 4. Vuorohoitoa tarvitsevien perheiden iltahoidon tarve keskimäärin kuukaudessa

Kysyttäessä mihin asti perheet iltahoitoa tarvitsevat, ilmeni, että joillakin perheillä on tarvetta iltahoitoon vain klo 17.30–18.00 asti, kun taas toisilla perheillä aina klo 22.00 asti illalla. Iltahoitoa kyselyn toteuttamisen aikaan tarvinneista perheistä 31,8 % kertoi tarvitsevansa iltahoitoa aina klo 22.00 asti illalla. Perheistä 13,6 %:lle riitti klo 18–18.15 asti tarjottava iltahoito. Loppujen perheiden iltahoidon tarve oli jotakin näiden väliltä.

Iltahoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 50 % ei osannut kertoa, mihin aikaan he iltahoitoa tarvitsevat. Klo 22.00 asti illalla iltahoitoa kertoi tarvitsevänsä 15,8 % iltahoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä. 7,9 %:lle perheistä riittäisi klo 17.30–18.00 asti tarjottava iltahoito. Loppujen iltahoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevien perheiden iltahoidon tarve oli jostakin näiden väliltä. Perheiden iltahoidon tarpeen ajoittumista havainnollistaa myös alla oleva kuva 5.

Kuva 5. Niiden perheiden iltahoidon tarve, jotka osasivat arvioida, mihin asti heillä on tarvetta iltahoitoon

Myös useiden vastaajien kommentteista nousi esille se, että jo pelkästään päiväkotien aukioloaikojen pidentäminen toisi helpotusta monien perheiden elämään. Päiväkotien aukioloaikoihin toivottiin myös joustoa. Useat vanhemmat kokivat hankalaksi ehtiä pitkän työmatkan takaa hakemaan lapsensa hoidosta klo 16.30 tai klo 17 mennessä. Jo puolen tunnin tai tunnin aukioloajan pidennyksen tai jouston koettaisiin helpottavan tilannetta:

”Tärkeää on, että suomenkieliset päiväkodit voisivat olla auki klo 17 asti. Minulla on palaveraja toisella paikkakunnalla ja joskus on erittäin hankala ehtiä ennen 16.30 hakemaan lapset hoidosta pitkän työmatkan takaa.”

”Mielestäni on NYKYPÄIVÄÄ tarjota hoitopaikkoja, joissa on joustavat aukioloajat. Kaikki ei työskentele 8-16 omalla paikkakunnalla. Itsekin olen työssä 50km:n päässä

kotoa ja työaikani ”toimistolaisen normaali” 9-17. Joten minun on nytkin mahdoton hakea lapsia hoidosta klo 17.”

”Todella paljon on vanhempia jotka ovat töissä pääkaupunkiseudulla. Jos työ loppuu klo 16–17 niin hoitopaikkatarve on klo 17–18.”

*”Varsinaista vuorohoidon tarvetta ei ole, mutta välillä, erityisesti voimalaitoksen vuosi-
sihuollon aikaan, päiväkotien sulkemisaika 16.30 aiheuttaa ongelmia. Puolen tunnin –
tunnin joustovara auttaisi kummasti.”*

”...on mukava tietää, ettei päiväkotit mene kiinni ”normaaliin” aikaan, ja pystyy joustamaan.”

7.11 Yöhoidon tarve

Kyselystä selvisi, että suurimmalla osalla vuorohoitoa tarvitsevista perheistä ei ole lainkaan tarvetta yöhoitoon. Yöhoitoa ilmoitti tarvitsevansa vain 18,2 % (4 perhettä) vuorohoitoa tarvitsevista perheistä. Näistä perheistä 50 % (toinen Pernajasta, toinen Koskenkylän ja Vanhankylän alueelta) tarvitsi yöhoitoa keskimäärin kerran kuukaudessa, 25 % (yksi tesjokelainen perhe) viisi kertaa kuukaudessa ja 25 % (yksi ruotsinpyhtäläinen perhe) kymmenen kertaa kuukaudessa. 75 % näistä perheistä tarvitsi yöhoitoa illasta klo 6:een asti aamulla ja 25 % alkaen klo 5 aamulla.

Yöhoidon tarve näyttäisi kuitenkin lähitulevaisuudessa lisääntyvän, sillä vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 51,3 % (20 perhettä) ilmoitti tarvitsevansa yöhoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa. Näistä perheistä 90 % ei kuitenkaan osannut sanoa, kuinka monta kertaa kuukaudessa keskimäärin he tulevat yöhoitoa tarvitsemaan. 5 % perheistä (yksi tesjokelainen perhe) ilmoitti tarvitsevansa yöhoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa keskimäärin 2–4 kertaa kuukaudessa ja 5 % perheistä (yksi Koskenkylän ja Vanhakylän alueelta oleva perhe) kolme kertaa kuukaudessa. Kuggom ja Liljendal olivat ainoat alueet, joista yksikään perhe ei uskonut tarvitsevansa yöhoitoa nyt eikä lähitulevaisuudessa. Kyselystä selvisi, että yöhoitoa tarvitsevia lapsia saattaa lähitulevaisuudessa olla yhteensä 33.

7.12 Viikonloppuhoidon tarve

Lauantaihoitoa vastasi tarvitsevansa 68,2 % vuorohoitoa jo kyselyn toteuttamisen aikaan tarvinneista perheistä. Lisäksi 66,7 % vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä ilmoitti tarvitsevansa myös lauantaihoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa. Lauantaihoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 61,5 % ei kuitenkaan osannut sanoa, kuinka monta kertaa kuukaudessa he tulevat lauantaihoitoa keskimäärin tarvitsemaan. Kyselyn toteuttamisen aikaan lauantaihoitoa tarvittiin yleisimmin yhtenä (26,7 % perheistä) tai kolmena (26,7 % perheistä) päivänä kuukaudessa. Mahdollisesti lähitulevaisuudessa lauantaihoitoa arveltiin tarvittavan yleisimmin kahtena päivänä kuukaudessa (19,2 % perheistä).

Lauantaihoitoa nyt ja mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevien perheiden tarvitsema hoitoaika vaihteli suuresti, mutta ajoittui pääsääntöisesti päiväsaikaan. Yleisimmin lauantaihoitoa tarvittiin aamusta klo 7–8 alkaen noin klo 15 asti päivällä. Lisäksi yksi vastaajista vastasi heidän perheensä tarvitsevan lauantaihoitoa ympäri vuorokauden kerran kuukaudessa. Muutama perhe vastasi tarvitsevansa lauantaihoitoa myös iltaiikaan, mutta vain yksi perheistä ilmoitti tarvitsevansa lauantaihoitoa yöaikaan, ja sitäkin vasta mahdollisesti lähitulevaisuudessa.

Tässä kyselyssä mukana olleista 11 alueesta jokaisessa asui vähintään yksi perhe, joka tarvitsi lauantaihoitoa tai arveli tarvitsevansa sitä mahdollisesti lähitulevaisuudessa. Eniten tarvetta lauantaihoitoon oli kyselyn toteuttamisen aikaan Loviisassa ja Isnäsisissä, joista kummastakin lauantaihoitoa tarvitsi kolme perhettä. Kyselystä selvisi, että lauantaihoitoa tarvitsevia lapsia saattaa lähitulevaisuudessa olla yhteensä 57.

Sunnuntaihoitoa puolestaan ilmoitti tarvitsevansa 50 % vuorohoitoa jo kyselyn toteuttamisen aikaan tarvinneista perheistä. Lisäksi 59 % vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä ilmoitti tarvitsevansa myös sunnuntaihoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa. Sunnuntaihoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 69,6 % ei kuitenkaan osannut sanoa, kuinka monta kertaa kuukaudessa he tulevat sunnuntaihoitoa keskimäärin tarvitsemaan. Kyselyn toteuttamisen aikaan sunnuntaihoitoa tarvittiin yleisimmin yhtenä päivänä kuukaudessa (36,4 % perheistä). Mahdollisesti lähitulevaisuudessa sunnuntaihoitoa arveltiin tarvittavan yleisimmin kahtena päivänä kuukaudessa (13 % perheistä).

Sunnuntaihoitoa nyt ja mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevien perheiden tarvitsema hoitoaika vaihteli suuresti, mutta ajoittui pääsääntöisesti päiväsaikaan. Yleisimmin sunnuntaihoitoa tarvittiin aamusta klo 7–9 alkaen noin klo 15–16 asti päivällä. Lisäksi yksi vastaajista vastasi heidän perheensä tarvitsevan sunnuntaihoitoa ympäri vuorokauden kerran kuukaudessa. Muutama perhe tarvitsi sunnuntaihoitoa myös iltapäiväaikaan, mutta vain yksi perheistä kertoi tarvitsevänsä mahdollisesti lähitulevaisuudessa sunnuntaihoitoa yöaikaan.

Tässä kyselyssä mukana olleista 11 alueesta jokaisessa asui vähintään yksi perhe, joka tarvitsi sunnuntaihoitoa tai arveli tarvitsevänsä sitä mahdollisesti lähitulevaisuudessa. Yhtä paljon tarvetta sunnuntaihoitoon oli kyselyn toteuttamisen aikaan Isnäsissä, Loviisassa, Kuggomissa ja Koskenkylän ja Vanhakylän alueella, joista jokaisessa sunnuntaihoitoa tarvitsi kaksi perhettä. Kyselystä selvisi, että sunnuntaihoitoa tarvitsevia lapsia saattaa lähitulevaisuudessa olla yhteensä 48.

7.13 Vuorohoitoa tarvitsevien kiinnostus avoimeen varhaiskasvatustoimintaan

Kyselyn tuloksista ilmeni yllättäen, että vuorohoitoa tarvitsevista perheistä jopa 50 %:lla oli tarvetta myös avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin ja 36,4 %:lla mahdollisesti tarvetta myös avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Samoin vuorohoitoa mahdollisesti lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 48,7 %:lla oli tarvetta lisäksi avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin ja 35,9 %:lla mahdollisesti tarvetta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Tulos osoittaa, että usein samoilla perheillä olisi tarvetta sekä avoimille varhaiskasvatuspalveluille että vuorohoitoon. Kyselystä ilmennyt tulos on tarkemmin tarkasteltavissa opinnäytetyön liitteenä 5 löytyvästä taulukosta 5.

Asuinalueittain tarkasteltuna huomattiin, että lähes joka alueella vuorohoitoa nyt tai lähitulevaisuudessa tarvitsevilla perheillä oli suurta tarvetta myös avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Vähiten tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan oli Valkossa ja Kuninkaankylän ja Ruotsinkylän alueella asuvilla vuorohoitoa nyt tai lähitulevaisuudessa tarvitsevilla perheillä. Silti näistäkin perheistä jopa 50 %:lla oli tarvetta myös avoimeen varhaiskasvatustoimintaan ainakin mahdollisesti. Eniten tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan oli Pernajassa ja Kuggomissa asuvilla vuorohoitoa nyt tai lähitulevaisuudessa tarvitsevilla perheillä. Näistä perheistä jokaisella oli tarvetta avoimeen varhaiskasvatustoimintaan tällä hetkellä. Myös Koskenkylän ja Vanhakylän alueella, Liljendalissa ja Skinnarbyn, Andersbyn ja Hommansbyn alueella asuvista

vuorohoitoa nyt tai lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä jokaisella oli tarvetta myös avoimeen varhaiskasvatustoimintaan ainakin mahdollisesti. Loviisalaisista vuorohoitoa nyt tai lähitulevaisuudessa tarvitsevista perheistä 84,2 %:lla oli vähintäänkin mahdollisesti tarvetta myös avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Ruotsinpyhtäällä vastaava luku oli 75 %, Tesjoella 88,9 % ja Isnäsissä 83,3 %.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksessa selvisi, että avoimille varhaiskasvatuspalveluille olisi Loviisan alueella käyttöä selvästi nykyistä tarjontaa enemmän. Tulos kuvastaa hyvin tämän päivän yleistä tilannetta mitä tulee avointen varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen ja kyseisten palveluiden tarjontaan. Käyttäjiä avoimille varhaiskasvatuspalveluille löytyisi, mutta tarjonta on kysyntään nähden edelleen liian vähäistä monissa kunnissa, kuten myös valtakunnallinen vuonna 2008 julkaistu ”Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007” -selvitys osoitti.

Kuten suomalaiset perheet yleensäkin, myös Loviisan alueen perheet ovat selkeästi huomanneet avointen varhaiskasvatuspalveluiden tarpeellisuuden ja ovat kiinnostuneita näitä palveluita käyttämään. Perheet myös tiedostavat hyvin avointen varhaiskasvatuspalvelujen tarkoituksen niin sosiaalisten suhteiden luojana kuin vanhempien jaksamisen tukijana. Tästä voidaankin päätellä tarjotun avoimen varhaiskasvatustoiminnan todella päässeen tavoitteisiinsa ja osoittautuneen arvokkaaksi ja tärkeäksi palvelumuodoksi.

Osa kyselyyn vastanneista perheistä oli myös sitä mieltä, että avoin varhaiskasvatustoiminta mahdollistaa lasten hoitamisen kotona pidempään ja säästää paikkoja päiväkodeista. Jos avointa varhaiskasvatustoimintaa ei olisi tarjolla, tarkoittaisi se toisten perheiden kohdalla sitä, että lapsille jouduttaisiin hakemaan osapäivähoitopaikkaa päiväkodista. Saadut tulokset siis vastasivat varsin hyvin tämän hetken yleistä tilannetta lasten hoidon suhteen. Loviisan alueen perheistä monet ovat kiinnostuneita hoitamaan lapsiaan kotona, mutta toivovat kuitenkin tarjolle avointa varhaiskasvatustoimintaa tueksi ja turvaksi.

Kyselyyn osallistuneiden perheiden vastauksista ilmeni myös se, että kuten muissakin palveluissa, myös avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa tärkeää on niiden läheinen sijainti perheen kotiin nähden. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut saattavat jäädä käyttä-

mättä perheen kannalta huonon sijainnin vuoksi, vaikka perheellä tarvetta kyseisille palveluille olisikin. Pienten lasten kanssa ei haluta tai ei ole mahdollista lähteä yksin pitkän matkan takaa palveluiden pariin. Tämä on tärkeää huomioida palveluja suunniteltaessa.

Eniten tarvetta avoimille varhaiskasvatuspalveluille olisi Loviisan sekä Koskenkylän ja Vanhakylän alueen perheillä. Kyselyn tulosten perusteella näyttää siltä, että Koskenkylässä tällä hetkellä tarjolla oleva avoin varhaiskasvatustoiminta ei ole riittävää perheiden tarpeisiin nähden. Myös Loviisassa kaivattaisiin Treffiksen oheen muitakin avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja. Lapsiparkkityyppinen toiminta, joka mahdollistaisi vanhemmille aikaa omien asioiden hoitamiseen, sai loviisalaisilta perheiltä erityisesti kannatusta. Tarjotulla toimintamuodolla ei kuitenkaan näyttäisi olevan suurta merkitystä, sillä perheiden kiinnostus eri toimintamuotoihin oli varsin tasaista. Tärkeintä on, että avointa varhaiskasvatustoimintaa ylipäätään on saatavilla.

Loviisan sekä Koskenkylän ja Vanhakylän lisäksi tarvetta avoimille varhaiskasvatuspalveluille on myös muilla alueilla, kuten Tesjoella, Pernajassa ja Liljendalissa. Erityisesti leikkipuisto- ja kerhotoiminta saa kannatusta lähes joka alueella. Huomattavaa on se, että myös kokopäivähoidossa olevien lasten perheillä on kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, erityisesti kerhotoimintaan. Toisaalta se kertoo myös ehkä siitä, että avointen varhaiskasvatuspalvelujen käsite ei kaikille perheille ole selvä. Toisinaan avoin varhaiskasvatustoiminta sekoitetaan muuhun kerho- ja harrastustoimintaan. Tästä kertovat myös joidenkin vastaajien kommentit. Yhtenä selittävänä tekijänä voi olla se, että avoimen varhaiskasvatuksen käsite on verrattain uusi ja siksi vielä tuntematon monille.

Tutkimuksessa ilmeni, että Loviisan keskustan nykyinen avoin päiväkotitreffis koetaan hyvänä ja toimivana, ja lähialueen perheet ovat kiinnostuneita sitä käyttämään. Muualla kiinnostus on vähäisempää johtuen pitkästä välimatkasta. Mikäli avoimia varhaiskasvatuspalveluja olisi tarjolla lähempänä perheiden kotia, lisääntyisi kiinnostus käyttää palveluita jonkun verran. Palvelujen käyttö saattaisi lisääntyä myös, jos niiden toiminnasta tiedotettaisiin nykyistä paremmin, mitä toivoi kommentissaan muutama vastaaja. Tällä hetkellä esimerkiksi Koskenkylässä tarjolla olevasta leikki-toiminnasta eivät läheskään kaikki koskenkyläläiset perheet tuntuneet olevan tietoisia.

Perheiden vastauksista ilmeni, että avoin varhaiskasvatustoiminta koettaisiin riittävänä jo silloin, jos sitä olisi tarjolla edes pari kertaa viikossa. Suurin osa vastaajista ei edes haluaisi osallistua toimintaan joka päivä, vaan useimmiten toimintaan osallistuttaisiin yhdestä kolmeen kertaan viikossa. Yhtenä toimivana vaihtoehtona voisi olla kiertävä avoin varhaiskasvatustoiminta, jossa toimintaa järjestettäisiin vuoropäivin eri kylissä. Tätä ehdotti myös joku vastaajista.

Tutkimuksessa selvisi, että Loviisan alueen perheillä on tarvetta myös vuorohoitoon. Eniten tarvetta vuorohoidolle olisi Loviisan keskustassa asuvilla perheillä. Toisaalta tarvetta löytyy jonkin verran myös muilta alueilta, esimerkiksi Tesjoelta ja Isnäsistä. Vuorohoidon kohdalla tärkeää on tiedostaa se, että tarve vuorohoidolle näyttäisi lähitulevaisuudessa vain lisääntyvän. Kun tänä päivänä vuorohoitoa tarvitsee kyselyn mukaan 32 lasta, saattaa määrä lähitulevaisuudessa nousta jopa 91 lapseen. Tilanne näyttäisi Loviisassa olevan samansuuntainen kuin tällä hetkellä Suomessa ylipäänsäkin. Vuorohoidon tarve näyttäisi olevan lisääntymässä, ja lisää vuorohoitopaikkoja kaivattaisiin.

Osalla perheistä, jotka vuorohoitoa ilmoittivat tarvitsevänsä, ei kuitenkaan varsinaista vuorohoidon tarvetta näyttäisi kyselyn mukaan olevan, vaan enemmänkin he tarvitsisivat lapsillensa hoitopaikan, joka voisi olla auki vähän normaalia pidempään. Tilannetta helpottaisi monen perheen kohdalla jo se, että päiväkotien aukioloajat olisivat joustavat ja niitä pidennettäisiin puolesta tunnista tuntiin tai puoleentoista tuntiin. Itse tiedän, että joissain paikoissa on käytössä tällä hetkellä systeemi, jossa päiväkotia on auki klo 18 asti vanhempien tarpeesta riippuen. Jos tarvetta ei ole, päiväkotia sulkee ovensa klo 17.

Kuitenkin yllättävän monella perheellä on tarve iltahoitoon aina klo 22 asti illalla sekä viikonloppuhoitoon niin lauantaina kuin sunnuntainakin. Yöhoitoa ilmoitti tarvitsevänsä kyselyn toteuttamisen aikaan ainoastaan neljä perhettä, mutta yöhoidonkin kohdalla tarve näyttäisi lähitulevaisuudessa lisääntyvän varsin suuresti. Jatkossa myös yöhoidon tarjoaminen näyttäisi tulevan ajankohtaiseksi myös Loviisassa. Lasten yö- ja viikonloppuhoidon lisääntyvä tarve kuvastaa hyvin tämän hetken vallitsevaa työkulttuuria. Vanhempien työ muuttuu yhä epäsäännöllisemmäksi, ja vuorotyön tekeminen yleistyy, mikä samalla lisää tarvetta lasten vuorohoitoon.

Tulevaisuudessa näyttäisi olevan tarpeen lisätä vuorohoitopaikkojen määrää yleisesti-kin Loviisan alueella. Myös uuden kartoituksen tekeminen vuorohoidon suhteen voisi olla tarpeen lähitulevaisuudessa. Tällä hetkellä kyselyn tulosten mukaan näyttäisi kuitenkin siltä, että Loviisan keskustan ryhmäperhepäiväkodeissa tarjolla oleva vuorohoitto riittää ainakin lähestulkoon kattamaan keskustan alueen perheiden vuorohoidon tarpeen. Samoin tekee Koskenkylän päiväkotikiitos koskenkyläläisten perheiden kohdalla. Hankala tilanne on perheillä, jotka asuvat kaukana paikoista, joissa vuorohoittoa nyt on tarjolla. Esimerkiksi Isnäsistä, Ruotsinpyhtäältä, Ruotsinkylästä tai Kuninkaankylästä matka vuorohoitopaikkoihin on todella pitkä, varsinkin jos vanhempien työpaikka on täysin eri suunnalla. Uudessa Loviisassa tulisi kiinnittää huomioita siihen, että vuorohoittoa olisi tarjolla kaikille sitä tarvitseville perheille.

Mielenkiintoinen tulos tutkimuksessa oli se, että todella monella Loviisan seudulla asuvalla vuorohoittoa tarvitsevilla perheillä on tarve myös avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Koska vuorohoitto on tarkoitettu päivähoitossa oleville lapsille, joiden vanhempien työ on epäsäännöllistä, ja avoin varhaiskasvatustoiminta perheille, jotka hoitavat lapsiaan kotona, voisi kuvitella, että näistä palveluista olisivat kiinnostuneita eri perheet. Tämä tulos ehkä ainakin osittain tukee olettamusta, että avoin varhaiskasvatustoiminta sekoitetaan helposti muuhun lapsille ja perheille tarkoitettuun harrastustoimintaan. Toisaalta tuloksen voidaan ajatella kertovan myös perheiden lisääntyneestä tuen tarpeesta sekä siitä, että vapaa-ajalla perheet kokevat mielekkäänä avoimeen varhaiskasvatustoimintaan osallistumisen vaikka lapset jo olisivatkin päivähoitossa.

9 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen on ollut haastava, mutta opettavainen ja antoisa prosessi. Haastavinta itselleni oli kyselylomakkeiden tekeminen ja etenkin kysymysten muokkaaminen lopulliseen muotoonsa. Kysymysten muotoiluun sain kuitenkin paljon apua sekä suunnitteluseminaarista ohjaavalta opettajalta ja yleisöltä että opinnäytetyöni toimikseantajalta. Loviisan kaupungin päivähoiton ja varhaiskasvatuksen päällikkö sekä perhepäivähoidon ja avoimen päivähoiton vastaava olivat suureksi avuksi lopullisten kysymysten muotoilemisessa sekä saatekirjeen muokkaamisessa valmiiseen kuntoon.

Kun kyselyt lopulta saatiin lähetettyä perheille, lähti opinnäytetyöprosessi etenemään hyvää vauhtia. Vastausten palautumista itselleni jouduin odottelemaan muutaman viikon suunniteltua pidempään, sillä hiihtoloman vuoksi vastausaikaa pidennettiin alun

perin suunnitellusta. Viimeisen palautuspäivän jälkeen kyselyitä otettiin vastaan vielä parin viikon ajan, minkä jälkeen pääsin analysoimaan vastauksia. Tämän jälkeen opinnäytetyöni on edennyt pääsääntöisesti suunnittelemani aikataulun mukaan. Valmiin työn luovutus siirtyi kesän yli elokuulle, mutta tutkimuksen tärkeimmät tulokset sain toimitettua toimeksiantajan käyttöön ajallaan.

Teoriaosuuden kirjoittaminen selkeytti omia käsityksiäni etenkin avoimesta varhaiskasvatuksesta ja vuorohoidosta, mutta myös varhaiskasvatuksesta ylipäänsä. Työtä oli mielekäästä tehdä, koska se käsitteli aihetta, josta itse olen kiinnostunut ja kosketti itselleni tuttua aluetta. Lisäksi hyvänä kannustimena toimi se, että tiesin työllä olevan todella merkitystä avointen varhaiskasvatuspalveluiden kehittämislle Loviisassa. Tärkeää oli myös tuoda ilmi perheiden tarvetta niin avoimeen varhaiskasvatustoimintaan kuin vuorohoitoon. Olen erityisen iloinen siitä, että näinkin moni perhe otti osaa kyselyyn ja oli näin mukana viemässä tietoa avointen varhaiskasvatuspalvelujen ja vuorohoidon tarpeesta Loviisan päivähoidon vastaaville. Toivottavasti vastaukset myös otetaan huomioon palveluita kehitettäessä.

Nyt jälkikäteen ajatellen, olisin halunnut kysyä perheiltä vielä joitain muitakin kysymyksiä etenkin avoimeen varhaiskasvatustoimintaan liittyen, mutta toisaalta silloin myös koko tutkimuksen tarkoitus olisi muuttunut. Tällaisenaan tutkimukseni vastasi sille asetettuihin tavoitteisiin, ja tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset.

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, sillä se on toistettavissa, ja siihen otettiin mukaan koko perusjoukko, ei vain pientä osaa siitä. Siitä saavuttiko tutkimus kaikki loviisalaiset perheet, joissa on varhaiskasvatusikäisiä lapsia, ei kuitenkaan voida olla varmoja. Kaikilla oli kuitenkin yhtäläillä mahdollisuus ottaa osaa tutkimukseen. Jotta avointen varhaiskasvatuspalveluiden ja vuorohoidon todellinen tarve olisi saatu selville, olisi se edellyttänyt kaikkien perheiden vastaamista kyselyyn. Saadut vastaukset antavat kuitenkin hyvän kuvan perheiden tarpeista alueittain.

Jatkotutkimusaiheeksi ehdottaisin loviisalaisten perheiden toiveiden ja odotusten selvittämistä avoimen varhaiskasvatustoiminnan suhteen. Olisi hyvä selvittää, mitä perheet avoimilta varhaiskasvatuspalveluilta odottavat, miten perheet toivovat avointen varhaiskasvatuspalveluiden tukevan heidän arjessa jaksamistaan sekä mistä palveluista perheet tarkalleen ovat kiinnostuneita ja miksi. Tämän pohjalta avoimia varhaiskasvatuspalveluja voitaisiin kehittää paremmin vastaamaan perheiden tarpeita. Lisäksi tu-

levaisuudessa voisi olla hyvä kartoittaa vuorohoidon tarve uudelleen, sillä se näyttäisi olevan lisääntymässä. Yhtenä kehittämisideana voisi olla myös varhaiskasvatuspalveluista, etenkin avoimista varhaiskasvatuspalveluista ja muista lapsiperheiden palveluista tiedottamisen kehittäminen, esimerkiksi jonkinlaisen esitteen laatiminen.

LÄHTEET

- Alila, K. & Portell, T. 2008. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:14. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-7740.pdf [viitattu 3.3.2010].
- Anttonen, A. 2003. Lastenhoidon kaksi maailmaa. Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä, s. 159–185. Helsinki: Gaudeamus.
- Asetus lasten päivähoidosta. 1973/239.
- Avoimen varhaiskasvatustoiminnan edistäminen. Eduskunnan valtiopäiväasiakirjat 2005. Kirjallinen kysymys 931/2005. Saatavissa: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/kk_931_2005_p.shtml [viitattu 3.3.2010].
- Castrén, A.-M. 2007. Muuttuvan perheen, vanhemmuuden ja työelämän sidokset. Teoksessa Castrén, A.-M. (toim.) Työn ja perheen tasapaino: sääntelyä, tutkimusta ja kehittämistä, s. 117–131. Oppimisverkostot työn ja perheen tasapainon rakentajina - hankkeen julkaisuja. Helsingin yliopisto: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia.
- Eronen, A., Londén, P. & Siltaniemi, A. 2003. Vastakohtien Itä-Uusimaa. Itäuusmaalaisien mielipiteitä hyvinvoinnistaan ja palveluistaan. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Färkkilä, N., Kahiluoto, T. & Kivistö, M. 2006. Lasten päivähoidon tilannekatsaus. Syyskuu 2005. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:16. Saatavissa: <http://pre20090115.stm.fi/hl1147933743069/passthru.pdf> [viitattu 3.3.2010].
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Iisalo, S. ”Mä joka päivä töitä teen...”. Uuden Loviisan suurimmat työllistäjät. Pikku-kaupunki-lehti Talvi 2009–2010, s.70–72.

Jokinen, K. & Saaristo, K. 2006. Suomalainen yhteiskunta. Porvoo: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2009. Lapsen aika. 12., uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä vanhempien ja lasten näkökulmasta. Teoksessa Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen, s. 99–118. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kivimäki, R. 2003. Perhe tuli työelämään. Teoksessa Forsberg, H. & Nätkin, R. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä, s. 186–201. Helsinki: Gaudeamus.

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta. 1996/1128.

Laki lasten päivähoidosta. 1973/36.

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. 2005/272.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. 2000/812.

Lapsen oikeuksien sopimus. Unicef. Saatavissa:

http://www.unicef.fi/Lapsen_oikeuksien_sopimus_koko [viitattu 2.3.2010].

Lastensuojelulaki. 2007/417.

Leino, A. 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa – vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelma-keskusteluista. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa:

<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kay/sovel/pg/leino/kasvatus.pdf> [viitattu 10.6.2010].

Miettunen, L. 2008. Lasten kotihoidon tuen kuntalisät osana suomalaista päivähoitojärjestelmää. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Ojala, M. 1993. Varhaiskasvatuksen perusteita ja haasteita. 4., uudistettu painos. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Palviainen, T. 2007. ”Karuselli pyörii, lapset siinä hyörii”. Tutkimus vuorohoidon arjesta henkilöstön näkökulmasta tarkasteltuna. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18211/URN_NBN_fi_jyu-2007587.pdf?sequence=1 [viitattu 10.6.2010].

Piensoho, T. 2006. Perheestä voimaa työhön – työstä voimaa kotiin. Työssäkävien kokemuksia työn ja perheen tasapainosta. Oppimisverkostot työn ja perheen tasapainon rakentajina -hankkeen julkaisuja. Helsingin yliopisto: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia.

Räsänen, P. 2005. Havaintojen mittaus ja aineiston jäsentämisen metodologia. Teoksessa Räsänen, P., Anttila, A-H. & Melin, H. Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat, s. 85–102. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. 2009. Pikkulapsiperheiden arjen paletti. Teoksessa Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa, s. 11–19. Jyväskylä: PS-kustannus.

Suomen perustuslaki. 1999/731.

Treffiksen toimintapiiri on nyt koko uusi Loviisa. Loviisan Sanomat 12.1.2010.

Treffis toiminut 15 vuotta. Avoin päiväkotitarjoaa seuraa ja elämyksiä. Loviisan Sanomat 20.11.2009.

Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikku-noita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle, s. 100–112. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9. Saatavissa:

<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf> [viitattu 2.3.2010].

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2006. Stakes. Oppaita 56. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Välimäki, A.-L. 1999. Lasten hoitopuu. Lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa 1800- ja 1900-luvuilla. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

INTERNETLÄHTEET

Liljendals församling. Saatavissa: <http://www.lilje.fi/> [viitattu 24.3.2010].

Loviisa 2010. Saatavissa: <http://www.loviisa2010.fi/index.php?lang=fi> [viitattu 24.3.2010].

Loviisan kaupunki, avoin päivähoito. Saatavissa: <http://loviisa.fi/fi/palvelut/paivahoitojavarhaisk/avoinpaivahoito> [viitattu 24.3.2010].

Loviisan kaupunki, Loviisa-tietoa. Saatavissa: <http://loviisa.fi/fi/palvelut/loviisatietoa/> [viitattu 23.5.2010].

Loviisan kaupunki, perhepäivähoito. Saatavissa: <http://loviisa.fi/fi/palvelut/paivahoitojavarhaisk/perhepaivahoito> [viitattu 24.3.2010].

Loviisan kaupunki, päivähoito. Saatavissa: <http://loviisa.fi/fi/palvelut/paivahoitojavarhaisk/> [viitattu 11.4.2010].

Loviisan kaupunki, päiväkodit. Saatavissa: <http://loviisa.fi/fi/palvelut/paivahoitojavarhaisk/paivakodit> [viitattu 24.3.2010].

Loviisan suomalainen seurakunta. Lapsi- ja perhetyö. Saatavissa: http://www.loviisanseurakunta.net/lapset_ja_perhe.php [viitattu 24.3.2010].

Lovisa svenska församling. Barn- och familjearbete. Saatavissa: <http://www.lovisasvenskaforsamling.net/index.php?pid=392&fid=393> [viitattu 24.3.2010].

Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Loviisa. Saatavissa:

http://www3.mll.fi/paikallisyhdistysten_sivut/?PNUM=30450&num=73391&title=Loviisa&SINGLE_EMBED= [viitattu 24.3.2010].

Pernajan seurakunta. Saatavissa: <http://www.pernaevl.fi/arbetsformer/> [viitattu 24.3.2010].

Ruotsinpyhtään seurakunta. Saatavissa:

http://ruotsinpyhtaanseurakunta.nettisivut.fi/ajankohtaista/lasten_kerhot/ [viitattu 24.3.2010].

Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet. Saatavissa: www.sotkanet.fi [viitattu 12.4.2010].

Tilastokeskus 2010. Taulukko: Perheet perhetyypin ja lasten lukumäärän mukaan alueittain 2000–2008. Saatavissa:

http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=010_perh_tau_101_fi&path=../Database/SOTAFIN/VRM/PERH/&lang=3&multilang=fi [viitattu 24.3.2010].

Varttua, Avoin varhaiskasvatus. Saatavissa:

http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/avoin_vaka/Avoin_varhaiskasvatus.htm [viitattu 3.3.2010].

Varttua, Perhepäivähoito. Saatavissa:

<http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/paivahoito/perhepaivahoito/perhepaivahoito.htm> [viitattu 8.4.2010].

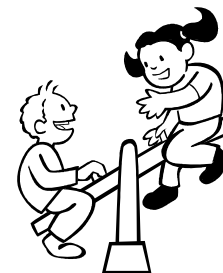
Varttua, Vuorohoito. Saatavissa:

<http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/paivahoito/vuorohoito/vuorohoito.htm> [viitattu 24.3.2010].

KARTOITUS AVOINTEN VARHAISKASVATUSPALVELUJEN JA VUOROHOIDON TARPEESTA UUDEN LOVIISAN ALUEELLA

Arvoisat vanhemmat,

Loviisan, Liljendalin, Pernajan ja Ruotsinpyhtään yhdistyttyä 1.1.2010 uudeksi Loviisan kaupungiksi on paikallaan selvittää Teidän tarvetanne ja kiinnostustanne avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, jotta näitä palveluja voitaisiin jatkossa kehittää ja mahdollisesti laajentaa. Samalla selvitetään myös vuorohoidon tarvetta.

Olen Emmi Stengård, sosionomi (AMK)-opiskelija Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyönäni kartoitusta avointen varhaiskasvatuspalvelujen ja vuorohoidon tarpeesta uuden Loviisan alueella.

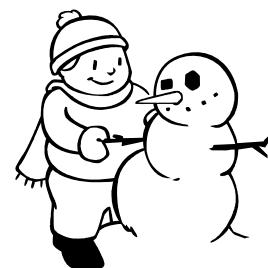
Pyydän Teitä tutustumaan ja vastaamaan oheisen kyselylomakkeen kysymyksiin. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti siten, etteivät yksittäisen vastaajan tiedot paljastu tuloksista. Kun tiedot on käsitelty, hävitetään kyselylomakkeet asianmukaisesti.

Vastattuanne kyselyyn pyydän Teitä palauttamaan lomakkeen 26.2.2010 mennessä oheisessa valmiiksi maksetussa kuoressa.

Kiitos vastauksestanne jo etukäteen!

Terveisin,

Emmi Stengård, sosionomi (AMK)-opiskelija

AVOIN VARHAISKASVATUS

Kuntien avoin varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, joka on tarkoitettu pääsääntöisesti alle kouluikäisille kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on tarjota lapsille ja heidän vanhemmilleen sosiaalista vuorovaikutusta, kasvatuksellista tukea sekä monipuolista toimintaa yhdessä muiden lasten ja vanhempien kanssa. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat avoin päiväkotitoiminta, kerho- ja leikkitoiminta, leikkipuistotoiminta sekä perhekerhot. Loviisassa avointa varhaiskasvatusta tarjoaa avoin päiväkotitoiminta Treffis.

VUOROHOIDO

Vuorohoidolla tarkoitetaan iltaisin, öisin tai viikonloppuisin järjestettävää lasten päivähoitoa. Vuorohoitoa järjestetään lapsille, joiden huoltajien päivittäinen työaika ulottuu päiväkotien normaalien aukioloaikojen ulkopuolelle.

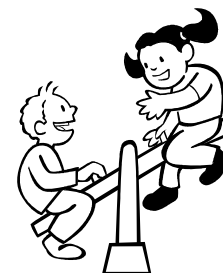
KYMMENEDALENS YRKESHÖGSKOLA

FÖLJEBREV 3.2.2010

KARTTLÄGGNING AV BEHOV AV ÖPPNA TJÄNSTER INOM SMÅBARNSFOSTRAN OCH SKIFTESVÅRD I NYA LOVISA

Ärade föräldrar,

När Lovisa, Liljendal, Pernå och Strömfors förenades 1.1.2010 till nya Lovisa stad är det dags att kartlägga Ert behov och intresse för öppen dagvårdsverksamhet för att kunna utveckla och möjligtvis utvidga verksamheten i framtiden. Samtidigt utreds Era behov av skiftesvård.

Jag heter Emmi Stengård, socionom (YH)-studerande i Kymmenedalens yrkeshögskola och som ämne för mitt examensarbete har jag valt att kartlägga behovet av öppen dagvårdsverksamhet samt av skiftesvård i nya Lovisa.

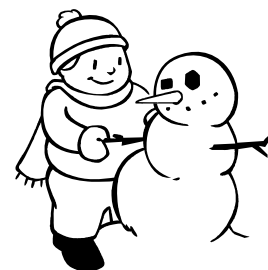
Jag ber Er svara på frågorna i det bifogade frågeformuläret. Svaren behandlas konfidentiellt så att inga uppgifter kan hänföras till enskilda svaranden. Efter att uppgifterna behandlats, förstörs frågeformulären.

När Ni har besvarat frågorna, ber jag Er returnera frågeformuläret senast 26.2.2010 i det bifogade färdigt frankerade kuvertet.

Tack för Era svar redan på förhand!

Hälsningar,

Emmi Stengård, socionom (YH)-studerande

ÖPPEN SMÅBARNSFOSTRAN

Öppen småbarnsfostran i kommunerna är planerad och målinriktad verksamhet som är avsedd i huvudsak för barn under skolåldern som vårdas hemma samt för deras föräldrar. Målet för öppen småbarnsfostran är att bjuda barn och föräldrar sociala kontakter, uppfostringsstöd och mångsidig verksamhet tillsammans med andra barn och föräldrar. Verksamhetsformer inom öppen småbarnsfostran är öppet daghem, klubb- och lekverksamhet, lekparksverksamhet och familjeklubbar. I Lovisa erbjuder öppet daghem Treffis öppen dagvårdsverksamhet.

SKIFTESVÅRD

Med skiftesvård avses dagvård som ordnas på kvällar, nätter eller under veckoslut. Skiftesvård ordnas för barn vars föräldrars dagliga arbetstid sträcker sig utöver daghemmets normala öppethållningstider.

KYSELYLOMAKE

TAUSTATIEDOT

1. Asuinalue/kylä _____
2. Alle kouluikäisten lasten lukumäärä perheessänne _____ lasta
3. Ovatko alle kouluikäiset lapsenne

Kokopäivähoidossa

Osa-aikahoidossa

Leikkitoiminnassa

AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT

4. Onko Teillä kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Mahdollisesti

Jos vastasitte kysymykseen 4 kielteisesti voitte siirtyä suoraan kohtaan 9

5. Olisitteko tulevaisuudessa valmiita käyttämään Loviisan keskustan nykyisen avoimen päiväkodin Treffiksen palveluja?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Mahdollisesti

6. Olisitteko halukkaita käyttämään avoimia varhaiskasvatuspalveluja, jos niitä olisi tarjolla lähempänä Teitä?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Mahdollisesti

7. Kuinka monta kertaa viikossa osallistuisitte avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin?

_____ kertaa viikossa

8. Mitä avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja olisitte kiinnostuneita käyttämään?

- 1 Avoin päiväkot
- 2 Perhekerho
- 3 Perhekahvila
- 4 Leikkipuistotoiminta
- 5 Kerhotoiminta
- 6 Lapsiparkki
- 7 Muu, mikä _____

VUOROHOITO

9. Onko Teillä vuorohoidon tarvetta?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Mahdollisesti lähitulevaisuudessa

Jos vastasitte kysymykseen 9 kielteisesti voitte siirtyä suoraan kohtaan 12

10. Montako lasta perheestänne tarvitsee vuorohoitoa? _____ lasta

11. Mihin aikaan pääsääntöisesti tarvitsette vuorohoitoa ja monenako päivänä kuukaudessa keskimäärin?

- 1 iltahoitoa (klo 17–22 välillä) klo _____ välisenä aikana, _____ päivänä/kk
- 2 yöhoitoa (klo 22–06 välillä) klo _____ välisenä aikana, _____ päivänä/kk
- 3 viikonloppuhoitoa lauantaina klo _____ välisenä aikana, _____ päivänä/kk
- 4 viikonloppuhoitoa sunnuntaina klo _____ välisenä aikana, _____ päivänä/kk

12. KOMMENTTEJA

Kiitos vastauksistanne!

FRÅGEFORMULÄR

BAKGRUNDSFAKTA

1. Bostadsområde/by _____

2. Barn under skolåldern i Er familj _____ barn

3. Deltar Era barn som är under skolåldern i

Heldagsvård

Deltidsdagvård

Lekverksamhet

ÖPPEN DAGVÅRD

4. Har Ni behov av/intresse för öppen dagvårdsverksamhet?

1 Ja

2 Nej

3 Möjligtvis

Om Ni svarade Nej på frågan 4 kan ni fortsätta direkt till fråga 9

5. Är ni intresserade av att delta i öppna daghemmet Treffis verksamhet i framtiden?

8 Ja

9 Nej

10 Möjligtvis

6. Skulle Ni vara intresserade av att delta i öppen dagvårdsverksamhet ifall den skulle erbjudas närmare er?

4 Ja

5 Nej

6 Möjligtvis

7. Hur många gånger i veckan skulle Ni delta i öppen dagvårdsverksamhet ?

_____ gånger i veckan

8. Vilka verksamhetsformer av öppen småbarnsfostran skulle Ni vara intresserade att använda?

- 4 Öppet daghem
- 5 Familjeklubb
- 6 Familjecafe
- 7 Lekplats aktiviteter
- 8 Klubb aktiviteter
- 9 Barnparkering
- 10 Annat, vilket? _____

SKIFTESVÅRD

9. Har Ni behov av skiftesvård?

Ja

Nej

Möjligtvis i nära framtid

Om Ni svarade Nej på frågan 9 kan ni fortsätta direkt till fråga 12

10. Hur många barn från Er familj behöver skiftesvård? _____ barn

11. Vilka tider och i hur många dagar i månaden har Ni behov av skiftesvård?

- 1 kvällsvård (kl 17-22) mellan kl _____, _____ dagar/månad
- 2 nattvård (kl 22-06) mellan kl _____, _____ dagar/månad
- 3 Veckoslutsvård på lördag kl _____, _____ dagar/månad
- 4 Veckoslutsvård på söndag kl _____, _____ dagar/månad

12. KOMMENTARER

Tack för Era svar!

Taulukko 3. Perheiden kiinnostus avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin asuinalueittain

		Onko teillä kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin?			Yhteensä
		kyllä	ei	mahdollisesti	
Asuinalue	Loviisa	33 54,1 %	15 24,6 %	13 21,3 %	61 100 %
	Valko	5 38,5 %	5 38,5 %	3 23,1 %	13 100 %
	Ruotsinpyhtää	3 60 %	1 20 %	1 20 %	5 100 %
	Tesjoki	8 33,3 %	7 29,2 %	9 37,5 %	24 100 %
	Kuninkaankylä + Ruotsinkylä	3 30 %	4 40 %	3 30 %	10 100 %
	Pernaja	8 53,3 %	5 33,3 %	2 13,3 %	15 100 %
	Isnäs	2 14,3 %	5 35,7 %	7 50 %	14 100 %
	Koskenkylä + Vanhakylä	10 23,8 %	16 38,1 %	16 38,1 %	42 100 %
	Kuggom	6 75 %	2 25 %	0 0 %	8 100 %
	Liljendal	8 44,4 %	3 16,7 %	7 38,9 %	18 100 %
	Skinnarby + Andersby + Hommansby	1 10 %	4 40 %	5 50 %	10 100 %
	Yhteensä	87 39,5 %	67 30,5 %	66 30 %	220 100 %

Taulukko 4. Perheiden vuorohoidon tarve asuinalueittain

		Onko teillä vuorohoidon tarvetta?			Yhteensä
		kyllä	ei	mahdollisesti lähitulevaisuudessa	
Asuinalue	Loviisa	6	42	13	61
		9,8 %	68,9 %	21,3 %	100 %
	Valko	2	9	2	13
		15,4 %	69,2 %	15,4 %	100 %
	Ruotsinpyhtää	1	1	3	5
		20 %	20 %	60 %	100 %
	Tesjoki	2	15	7	24
		8,3 %	62,5 %	29,2 %	100 %
	Kuninkaankylä + Ruotsinkylä	0	8	2	10
		0 %	80 %	20 %	100 %
	Pernaja	2	11	2	15
		13,3 %	73,3 %	13,3 %	100 %
	Isnäs	3	8	3	14
		21,4 %	57,1 %	21,4 %	100 %
Koskenkylä + Vanhakylä	3	36	3	42	
	7,1 %	85,7 %	7,1 %	100 %	
Kuggom	2	5	1	8	
	25 %	62,5 %	12,5 %	100 %	
Liljendal	1	16	1	18	
	5,6 %	88,9 %	5,6 %	100 %	
Skinnarby + Andersby + Hommansby	0	8	2	10	
	0 %	80 %	20 %	100 %	
Yhteensä	22	159	39	220	
	10 %	72,3 %	17,7 %	100 %	

Taulukko 5. Vuorohoitoa tarvitsevien perheiden kiinnostus avoimeen varhaiskasvatustoimintaan

		Onko teillä vuorohoidon tarvetta?			Yhteensä
		kyllä	ei	mahdollisesti lähitulevaisuudes sa	
Onko teillä kiinnostusta avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin?	kyllä	11 50 %	57 35,8 %	19 48,7 %	87 39,5 %
	ei	3 13,6 %	58 36,5 %	6 15,4 %	67 30,5 %
	mahdollisesti	8 36,4 %	44 27,7 %	14 35,9 %	66 30 %
Yhteensä		22 100 %	159 100 %	39 100 %	220 100 %